

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenredni ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzovjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem čeku uradu št. 13.238.

Politična razsodnost.

Reško vprašanje stoji zopet v ospredju našega zunanje-političnega položaja. Kakšna bo njegova rešitev, bo pokazala bližnja bodočnost. Italija je napela vse svoje diplomatske sile, da bi bil spor rešen tako, kot zahtevajo njeni interesi. Velesilam se prijazno klanja in jih opozarja na storjene usluge, ter obljublja svojo pomoč za bodočnost; napram nam pa je njeno zadržanje ponašanje mogoče napraviti slabo, ki se mu ne more zaporstaviti. Rešitev vprašanja, kakor jo zahtevajo Italijani, bi sploh ne bila nikakoli rešitev, marveč bi pomenjala sprejem diktata rimske vlade. Imperijalistično-fašistična Italija hoče napraviti iz naše države, kljub njeni obmorski legi, kontinentalno državo, ki bi lahko s svoje obale posmatrala italijanski mare clausum.

Da je stališče naše države v takem položaju težko, je vsakemu lahko jasno. Pogajanja z državo, ki že a limine odklanja vsak ozir na njune potrebe svoje sopogodbenice, so težavna. Pri tem pa moramo upoštevati tudi dejstvo, da je naša država majhna in njena nasprotnica velesila, ki ima spričo zamotanih političnih razmer sodobne Evrope veliko težavo. Lahko ji je torej reči, da si pridržuje v slučaju našega negativnega odgovora »svobodno delovanje«, ki je istovetno z nasilno aneksijo Reke. Ta bi sicer pokazala, da pravica v meddržavnih odnosih sploh ne postoji in da je vedno na strani močnejšega. To dejstvo bi spravilo Italijo na stališče predvojnega Nemčije in na mali razbirlinosti vse njene puhe fraze o miroljubnosti napram svojim sosedom, kakor tudi zapiranje v njeno iskrenost pri sklepanju mednarodnih pogodb.

Spričo teh dejstev je preostala naši državi samo ena pot pravice, ki je brezdvomno na naši strani. Tega se zaveda tudi Italija in od tod njeno odklonilno stališče, da bi se spor predal nepristranskemu arbitru, ki bi moral razsoditi nepristransko že z ozirom na dejstvo, da bi bili vanj uprli pogledi vsega kulturnega sveta, ki stremi za tem, da bi se tudi v bodoče reševali spori na ta način in onemogočile diplomatske intrige in kupčije. Pa tudi, ako bi prišlo do direktnega sporazuma med obema državama, moramo gledati nato, da ne bomo osamljeni, ampak da najdemo zaveznike, ki bodo z moralnim pritiskom izsilili pravično rešitev. Od zaveznikov velesil nam je v tem oziru na razpoložljivo predvsem Francija. Od njenega stališča bo v veliki meri odvisen končni izid iz zagate. Sicer je njen današnji položaj težak in na prvi mah izgleda kot da je naše upanje iluzorno. Vendar da ne smemo prezreti Male antanta, ki je važen faktor v zunanje-političnem življenju omenjene države.

Naša sedanja vlada je napravila vse, kar se ji je zdelo v danem primeru potrebno in možno. Napela je vse svoje moči, da očuva koristi naše države. Pri tem je niso strahili razni elementi, ki bi radi videli državo razdeljeno, šla je strumno svojo pot naprej in se je pri tem zavedala svoje velike odgovornosti, ki jo je vzela na svoje rame pred celim narodom in pred bodočimi generacijami. Zaveda se resnosti položaja in zaveda se ga bolj kot oni, ki danes dišejo, da leži krivda za današnje stanje v reškem vprašanju v »samoradi-kalnem« režimu. Takih trditvev pač nihče ne more smatrati resnim, če je le količkaj slišal kdaj zvoniti o D'Annunziju in raznih sejah sveta petorice, ki si je z Reko razbijal glave. Oni, ki kaj takega trda, naj raje stavijo svoje predloge in mi smo prepričani, da jih bo vlada upoštevala, ako so le količkaj upoštevani vredni. Toda pisati v teh resnih momentih o stvarih, ki nikakor ne koristijo, marveč samo škodujejo, pomenja višek politične nezrelosti.

Reparacijski problem.

Pariz, 13. septembra. »Quotidiene« poroča, da je berlinski delegat v reparacijski komisiji Haguenin prišel baje s posebnim sporočilom državnega kancelarja dr. Stresemanna za ministrskega predsednika Poincareja v Pariz. Državni kancelar v tem sporočilu baje naznanjal, da se bo moral, če Francija ne popusti, udati in da je Nemčija v nevarnosti, da se pod koalicijo skrajne desnice in levice zruši.

Reško vprašanje v odločilni fazi.

Jutri poteče rok, ki ga je stavil Mussolini!

Seja ministrskega sveta pod kraljevim predsedstvom.

Pomen obiska maršala Franchet d'Espereya. — Možnost nadaljevanja pogajanj. Resna situacija.

Beograd, 13. septembra. (Z) Danes od 11. do 12.30 je bila na dvoru seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Po seji niso hoteli dati ministri novinarjem nikakih obvestil, tudi ne, ako se je na seji razpravljalo o reškem vprašanju in ali so bili storjeni kakšni sklepi. Ministri so le izjavili, da se je razpravljalo na seji ministrskega sveta o odlikovanju novih ministrov.

Vendar se je iz krogov, ki stoje blizu vladi, izvedelo, da je današnja seja ministrskega sveta veljala večinoma zunanjemu položaju, posebno kar se tiče zadržanja Italije. Na seji so bili storjeni sklepi, glede katerih želi vlada, da se o njih še ne bi govorilo. Doznava se le, da je kot skrajno sredstvo rezervirana arbitraž.

Beograd, 13. septembra. (B) Noč je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom Pašićevim. Na tej seji so se reševala tekoča resorčna vprašanja. Po seji so bili gg. ministri zelo rezervirani v dajanju informacij novinarjem. Navzlic temu se je doznalo, da se je na seji razpravljalo reško vprašanje ter da je vlada sklenila registrirati rapalsko pogodbo pri Društvu narodov, če bi direktni razgovori med zainteresiranimi vladama ne dovedli do sporazuma.

FRANCHET D'ESPEREY NA DVORU.

Beograd, 13. septembra. (Z) — Snoči ob 7.30 je sprejel maršala Franchet d'Espereya na dvoru Nj. Vel. kralja Aleksander v avdijenci, ob 8. pa je bil povabljen na večerjo, ki je bila prirejena njemu na čast. Prisotni so bili tudi predsednik vlade g. Pašić ter ministri dr. Janković ter dr. Kojić in general Pešić, nadalje francoski poslanik in vojaški ataše, general Žečević, častniki generalnega štaba in maršalov adjutant. Ob 10.30 je odpotoval maršal s posebnim vlakom v Skopje. Z njim so se odpeljali njegovo spremstvo, potem ministra dr. Janković in dr. Kojić, nadalje načelnik javne varnosti Lazić in dr. Reiss.

Beograd, 13. septembra. (B) Po sinočnji večerji na dvoru, kateri je prisostvoval tudi maršal Franchet d'Esperey, so prisotni zapazili, da se je kralj s Franchet d'Esperey umaknil v neko sobo in se z njim razgovarjal celo uro, ne da bi bil kdo drug navzoč. Takoj po tem razgovoru je Franchet d'Esperey z ostalimi vred odšel na kolodvor.

London, 13. septembra. (Z) — »Daily Telegraph« opozarja na to, da pomenja prihod francoskega maršala Franchet d'Espereya v Beograd poslednji opomin Italiji, naj bo pre-

vidna v reškem sporu in da mora biti v slučaju vojne z Jugoslavijo pripravljena na to, da bo naletela na številnejše in močnejše nasprotnike, kakor so posamezne balkanske države.

NADALJEVANJE POGAJANJ?

Beograd, 13. septembra. (B) Po informacijah, ki jih je prejel vaš dopisnik, so zahteve Italije v reškem vprašanju sledeče: 1. Upravo Reke bi prevzela za eno leto v svoje roke paritetna komisija. 2. Administrativna in politična uprava Reke bi se izročila Italiji za leto dni. 3. Delta in Baroš bi prišla pod našo suvereniteto, toda spadala bi pod administracijo Reke.

Nasproti tem italijanskim zahtevam je naša vlada na podlagi rapalske pogodbe zahtevala popolno neodvisnost Reke. Ker pa ni došlo do sporazuma, je naša vlada preko svojega poslanika v Rimu Antonijevega obvestila italijansko vlado, da bo reško vprašanje izročila v arbitraž. Odgovor italijanske vlade na to še danes ni došel v uradni obliki.

Italijanski opravnik poslov v Beogradu de Summonte je v ministrstvu zunanjih zadev sporočil Mussolinijevo željo, da se pogajanja nadaljujejo direktno med našo in italijansko vlado. Iz te Mussolinijeve želje se ne vidi jasno, na kaki podlagi želi Italija nadaljevati pogajanja: ali na bazi rapalske pogodbe, ali pa na podlagi zadnjih italijanskih predlogov. Naša vlada pa vse-kakor stoji neomahljivo na stališču rapalske pogodbe in noče dopustiti, da bi se ta pogodba pogazila in tudi ne dovoliti aneksije Reke. Definitivna odločitev naše vlade v reškem vprašanju se pričakuje v najkrajšem času.

Če pa se direktna pogajanja med zainteresiranimi vladama pokažejo kot nemogoča in če Italija ne pristane na to, da se ves spor predloži v arbitražo predsedniku švicarske republike, tedaj bi kot poslednja instanca za rešitev tega vprašanja ostala naši vladi Društvo narodov. Po členu 18 pakta Društva narodov je to društvo pristojno za razpravljanje sporov samo glede onih pogodb, ki so pri njem registrirane. Zato bi naša vlada najprej izvršila registracijo rapalske pogodbe, nato bi se obrnila na Društvo narodov v rešitev tega spora.

IZJAVA DR. LAZE MARKOVIČA.

Pariz, 13. septembra. (Z) Naš drugi delegat v Društvu narodov dr. Laza Marković je imel razgovor z zastopnikom Agence Havas o reškem vprašanju in o položaju, ki je sedaj nastal v tej zadevi. Dr. Marković je dejal dopisniku:

Odkrita komunistična zarota v Bolgarski.

Beograd, 13. septembra. (B) »Novosti« poročajo iz Sofije: Tukaj je odkrita nova organizacija komunistov, ki je dala 17. t. m. izvršiti prevrat in vreči današnjo vladu Cankova s kraljem Borisom vred. Ko se je preiskoval načrt te organizacije, so bile najdene listine, ki dokazujejo, da bi se bil prevrat v resnici imel izvršiti ta mesec. Minister notranjih del polkovnik Volkov je dal takoj ukaz za aretacijo

komunistov v vsej državi. Takoj, ko je izšel ta ukaz, je bilo v Sofiji aretiranih nad 1000 komunistov. Komunisti so imeli 11. t. m. zborovanje v Sofiji, na katerem je došlo do boja med policijo in med komunisti. Pri tem boju je poginilo na strani komunistov 20 ljudi, a težje ali lažje ranjenih je bilo preko 150 ljudi. Tudi na strani policije in vojske so bile žrtve, vendar se ne ve za njihovo število, ker se to drži tajno.

Revolucija na Španskem.

NA ČELU VSTAJE BARCELONSKI GUVERNER.

Pariz, 13. septembra. »Agence Havas« poroča iz Barcelone: Guverner Primo de Ruera je izdal proglas, v katerem obdoljuje vlado, da vodi deželo v prepad in v katerem naznanja, da je vojaška stranka sklenila, polastiti se moči in proglasiti obsedno stanje. Telefonska centrala je bila ob štirih zjutraj zasedena. Kakor izgleda, se bodo napovedani ukrepi v najkrajšem času izvršili. Po neki vesti iz Madrida se je kabinet v največji naglici sestel k seji. Barcelona, 13. septembra. (»Agence Havas«.) Pričakujejo, da se v najkrajšem času proglasi obsedno stanje, ki pa v resnici še od tretje ure jutraj obstoji. Vo-

jaške oblasti izvajajo cenzuro. Garnizije v Madridu, Saragosi in Sevilli se gibanju baje priključijo. V nekem proglasu se izjavlja, da se je začel proces proti ministrskemu predsedniku Alhuzema in proti zunanjemu ministru. Stvorila se bo vlada pod zaščito vojaških oblasti. Vojaške oblasti so prekinile telegrafske zveze. V nekem proglasu se daje izjava udanosti do kralja. Gibanje je naperjeno proti vladi, ne pa proti kralju. Zunanega ministra so baje že v San Sebastianu prišli.

Madrid, 13. septembra. (K) Ministrski svet, ki se je sestel dopoldne

Gospod Mussolini je poslal dne 8. avgusta predsedniku paritetne komisije dopis, v katerem izraža željo, da bi komisija končala svoje delo do 31. avgusta. Da bi komisija ustregla tej želji, je pospešila svoje delovanje. Mogla se je sporazumeti o predhodnem načrtu, ki je tvoril kompromis med Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev na podlagi rapalske pogodbe. V splošnem predvideva ta načrt začasni statut reške države za dobo enega leta. Ako bi se v tem času pokazalo, da je ta statut dober, bi se potem obe stranki obvezali, da ga proglašajo za definitivnega. Ta načrt sta obe delegaciji dostavili svojim vladama. Beograjski kabinet ga je sprejel, italijanski pa ga je odklonil. Nato je italijanska vlada javila, da čaka na odgovor naše vlade do 15. septembra. Zunanji minister naše kraljevine dr. Ninčić čaka sedaj na navodila.

Tak je sedaj faktični položaj v italijansko-jugoslovenskih odnosih v stvari Reke. V sedanjem stanju stvari se ne more reči, da ima kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev namen apelirati na Društvo narodov. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se drži določb rapalske pogodbe ki predvideva, da imata v slučaju nesporazuma obe stranki apelirati na predsednika švicarske konfederacije. To je edina arbitraž, na katero more misliti naša vlada v sedanjem trenutku. Le ako bi hotela Italija podvzeti kakšno akcijo, ki ni v skladu s členoma 12. in 15. pakta o Društvu narodov, bi mogla kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev misliti na apel na Društvo narodov.

NEVAREN POLOŽAJ.

London, 13. septembra. (K) Glede na kriski in reški problem piše diplomatiki poročevalec »Daily Telegraph«: V diplomatskih krogih je včeraj prevladovalo naziranje, da postaja položaj v južni Evropi od ure do ure resnejši. Italijanski »ultimat« Jugoslaviji glede reškega vprašanja poteče prihodnjo soboto. Severno od Reke se, kakor se poroča, baje že zbirajo čete. Če Italija svoje zahteve, da se sporna zadeva nemudoma reši, ne spremeni, izgleda, da stojimo neposredno pred vojno. (W)

London, 13. septembra. (K) Profesor Gilbert Muray je poslal Društvu narodov brzojavko, v kateri pravi, da je položaj glede na Reko jako nevaren. Če Društvo narodov ne intervenira, bi Italija, Grčija, Jugoslavija, Bolgarija in Madžarska trčile skupaj. Obstoje baje že vojaški načrti nekaterih balkanskih držav. (W)

ob 10. uri k seji, objavlja izjavo, v kateri govori o napovedi akcije barcelonskega guvernerja Prima de Revera in omenja, da se hočejo čete nekaterih drugih pokrajin pridružiti vstaji. Ministrski, ki je v permanenti, izpolnjuje svoje dolžnosti in vztraja na svojem mestu. Umakniti se hoče le sil, ako so povzročitelji upora odločeni izvesti vstajo z vsemi njenimi posledicami. Generalni kapetan madridski je izjavil, da je madridska posadka pripravljena v vojašnicah, da vzdržuje red in mir. Ministrom se ni treba bati.

Kakor poročajo listi, bi imela vsiaja izbruhniti že v petek, vendar je bila odložena zaradi varnostnih odredb vlade. Liberalno časopisje odobrava zadržanje vlade. Kralj Alfonz se povrne danes v Madrid. V Barceloni so proglasili obsedno stanje. General Llossada je prevzel vodstvo poslov.

Madrid, 13. septembra. (K) Govori se, da se je posadka v Bilbao uprla. Vlada je odstavila guvernerja Prima de Revera, ki se pa noče podvreči odločitvi vlade.

Madrid, 13. septembra. (Agence Havas.) Garnizija v Barceloni in več drugih krajev so se očito uprle proti vladi.

Anglija in izpraznitev Krfa.

Pariz, 13. septembra. (Agence Havas.) Kakor je izvedel »Petit Parisien«, namerava veleposlan. konferenca dovoliti Italiji za izpraznitev Krfa daljši rok, kakor je bilo prvotno nameravano, vendar pa ne preko zadnjih dni septembra. Če bi Italija odklonila kompromis, si Anglija takoj pridrži svobodo odločevanja. Lord Creve je ta sklep včeraj naznanil veleposlaniški konferenci. Pertinax v »Echo de Paris« potrjuje, da si je Anglija pridržala svobodo odločevanja, če ne bi v teku današnjega dne prišlo do soglasja glede izpraznitve Krfa.

Notranjepolitični položaj.

DR. KOROŠEC V ZAGREBU.

Beograd, 13. septembra. (Z) Danes dopoldne je bil pri ministrskem predsedniku Pašiću več kot eno uro notranji minister Vujičić, ki mu je poročal o notranjem položaju v državi. Kkrati je bila konferenca, katere sta se udeležila tudi ministri dr. Simonović in dr. Stojadinović v kabinetu ministra za šume in rude dr. Srskešića.

Zagreb, 13. septembra. (Z) Danes dopoldne je došel semkaj dr. Korošec, ki se je sestel s predsedstvom hrvatske republikanske seljačke stranke h konferenci, ki je trajala deli časa. O tem sestanku je izdalo vodstvo HRSS komuniké, v katerem veli, da se je na tej konferenci razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih in da se je na njej sklenilo, da se imajo pregovori v kratkem nadaljevati s sodelovanjem vodstva jugoslovenske muslimanske organizacije.

IZ FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 13. septembra. (Z) Na današnji seji finančnega odbora je sprejela večina prvi člen zakona o dopolnitvah in izpremembah zakona o takсах in pristojbinah.

Nato je minister ver dr. Janjić predložil izpremembe, po katerih se povečajo pristojbine v postopanju v tožbah za ločitev zakona in za izdajanje dekretov pri nameščenju duhovnikov vseh veroljupcevanj.

Ob 10.45 dopoldne se je seja finančnega odbora končala, ker so morali iti ministri na dvor k seji ministrskega sveta.

POLJSKE IN NEMŠKE ČESTITKE.

Beograd, 13. septembra. (B) Opravniki poljskega poslanstva je posetil pomočnika ministra za zunanje zadeve g. Panto Gavrilovića, ter je v imenu predsednika poljske republike prinesel naši vladi pozdrave povodom prestolonaslednikovega rojstva.

Beograd, 13. septembra. (Z) V imenu nemškega državnega kancelarja dr. Steresemanna in predsednika nemške republike Eberta je posetil nemški poslaniški svetnik Eisenar danes ministra dr. Perića in mu izrazil čestitke k rojstvu prestolonaslednika.

NOVI POVELJNIK KRALJEVE GARDE.

Beograd, 13. septembra. (B) S kraljevim ukazom je postavljen za poveljnika pehotnega polka kraljeve garde pehotni polkovnik Ljubomir Maksimović, dosedanjí poveljnik 18. polka.

IZ DIPLOMATSKE SLUŽBE.

Beograd, 13. septembra. (B) Za generalnega konzula III. razreda v Budimpešti je postavljen dr. Strašimir Miletić, sekretar v ministrstvu za zunanjo politiko, za vice konzula I. razreda pri konzulatu v Celovcu pa je imenovan Vladimir Vukmirović.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 13. septembra. V splošnem je bilo danes jasno in toplo. Na Dunaju je bilo nad 25 stopinj toplote. Popoldne se je nad Dunajem vila manjša ploha. Tudi Graz je imel popoldne nevlito. V Franciji in Nemčiji je temperatura opoldne narasla preko 25 stopinj. V Parizu je bilo 32 stopinj. Lepo vreme se bo najbrže v soboto spremenilo. Napoved: lepo vreme bo le kratek čas trajalo.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Neoporečna moč usode«.
Kino Ideal: »Strel vodna centrala«.
Kino Tivoli: »Možje Sybille« — Lya Mara.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Bohinc na Rimski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

† Profesor Maks Pleteršnik.

Včeraj je v svojem rojstnem kraju Pišecah na Štajerskem umrl profesor Pleteršnik. Dne 3. decembra bi mu bilo 83 let. Končavši l. 1859 gimnazijo v Celju, je študiral štiri leta klasično filozofijo in slavistiko na Dunaju. Suplent je bil v Mariboru in Celju, prvi učitelj v Gorici (1866), nato v Trstu do l. 1871. Slednjic je še 29 let poučeval na veliki gimnaziji v Ljubljani.

Pisateljstvo je pričel v Janžičevem Slovenskem Glasniku l. 1868 z razpravo o ruskem pisatelju Krylovu. V Slov. Narodu se je oglašal naslednje leto pod črto in nad njo, n. pr.: »Naša prihodnost.« Priljubljena snov so mu bile slike iz grškega in ruskega življenja: Periklej, Prvi dnevi drugega triumvirata (lepo zasnovana in zgrajena povest), Antigona, Odgoja pri klasičnih narodih, posebno v Grkih, O sužnost, sestavek Olimpijske igre je sprejet v srednješolsko čitanko za II. razred. Nekateri teh spisov so zagledali beli dan v Stritarjevem Zvonu. Izdelal je za Rožkov »Latinsko-slovenski slovar« črke C, D, M. Primerjanje klasičnega jezikoslovja s slovenskim ga je privedlo do tega, da je razpravljal o prispodobah v Homerju in srbskih narodnih pesnih. Zapustil je stare jezike so zagledali beli dan v slovanski stvarni, n. pr.: Slovo o polku Igorjevem (program celjske gim. 1865), Vodnik učitelj ljubljanske gimnazije (1876), O slovenščini na ljubljanskem ticeju (1887). Sodeloval je v Gršakovi »Citanki«. Najstarejša doba slovenske zgodovine, v Matičnem »Slovanstvu«, v Jurčičevi »Slovenski knjižnici«: Bret-Hartove Kalifornske povesti, ter urejal nekaj let »Letopis Slov. Matice«, kjer je obelodanil »Gledališče v starih Atenah«.

Nemško-francosko zблиžanje?

Od našega stalnega pariškega dopisnika.

ap. Pariz, 10. sept.

Stuttgartski govor nemškega državnega kancelarja Stresemanna je dovedel v francoskih gospodarskih krogih do diskusije, ki bo po vsej verjetnosti tvorila uvod novega poglavlja nemško-francoskih reparacijskih pogajanj. Kakor znano, gre za industrijalno udeležbo Francije pri velikih nemških družbah, to pa ne morda samo v obliki čisto privatnih zaključkov, ki so odločljivi od danes na jutri, marveč tu gre za od države priznani aranžma med dvema velikima industrijskima telesima s posebnim ozirom na francoske interese.

Oba pionirja te ideje sta moža, ki igra v gospodarstvu in politiki svojih držav veliko vlogo. To je v Franciji poslanec Paul Reynaud, intimni prijatelj g. Milleranda in zaupnik vodilnih glav v Comité des Forges, v Nemčiji pa je veleindustrialec Arnold Reclberg.

Po sedmih mesecih poruharske zasedbe je bil sedaj objavljen dokument, katrega tekst je bil izdelan že pred 12. januarjem t. l. Ta dokument bi bil lahko preprečil nesrečo v zadnjem trenutku. To je načrt pogodbe med nemško in francosko republiko, ki predvideva kooperacijo obeh gospodarskih organizmov. Brezdvomno je g. Stresemann afudiral v svojem stuttgartskem govoru na to pogodbo. Pogodba sama pravi že v uvodu, da sta »visoki, pogodbo sklepajoči vladi prožeti z globoko željo, združiti na podlagi pravične rešitve danih težav skupna stremjenja evropskih narodov po obnovi Evrope.« Ta formulacija je radi tega zelo posreče-

Glavne zasluge pa si je pridobil z ureditvijo Slovensko-nemškega slovarja, za katerega so nas po pravici zavdali vsi slovanski rodovi. Deset let naporenega truda tiči v teh dveh moistrskih zvezkih (1870 strani). Večina pripravljenega gradiva je bila nabrana nekritično; on pa jo je spravil v sklad s stanjem sedanjega znanstvenega raziskovanja slovenskega jezika. Hodil je zlato srednjo pot in se odvrnil od pretrganega Levstikovega purizma, ter se naslonil bolj na izsledke Škrabčevih raziskovanj, ter se na ta način približal narodni govorici. Pri vsaki besedi je natanko določil naglas: radi tega je besednjak neizmerno cene za ortopedijo našega jezika. Tako je Pleteršnik podal dragoceno knjigo, ki bi vsem našim pisateljem morala biti pravi kazipot, pravi dr. Glaser. Zato se mi ne zdi opravičeno naziranje dr. Preglja, ki bi rajši koval nove izraze, nego rabil žive, več ali manj razširjene. Pleteršnikov slovar seveda še daleč ni popoln in za piročno rabo bi ga kazalo obrniti, zlasti za prevajalce. Kot redko netočnost sem zapazil besedo *prešica* ali *prešca* s ključico, torej *e* — *ej*, kar naj bi bilo iz nem. Bretze: toda Dolenjci govorijo *prejšca*, in ta glas bi se strljal z *e* — *j* v *presen*. Naj omenim še *šilica* — dekletce, ki jo po krivici primerja z *uscanko*, ker izraz je skrčena in dissimilirana *čelica*.

Pleteršnik je bil do zadnjih mesecev sodelovnik in odbornik Slov. Matice, kjer si je dal posla s pregledovanjem imenika za Zemljepis slov. ozemlja. Bil je tih, skromen, prikupen in postrežljiv družabnik, za katerim žaluje Slovenska Matica, kakor tudi ves slovenski narod. Spomenik pa si je že sam postavil s svojim delom. Večnaja mu pamjat!

na, ker ne izključuje možnosti, da se udeležijo tudi ostale države, zlasti Anglija, Belgija, Češkoslovaška, Poljska in Jugoslavija te industrijalne zveze, ker bi se na ta način ustvaril velik evropski blok, ki naj bi na gospodarskem polju premagal antagonizem evropskih narodov. S čisto političnimi pogodbami, o katerih se sanja (po vzgledu Zedinjenih držav) temu ali onemu evropskemu politiku, se v Evropi ne da ustvariti nikake »zveze držav«. Inicijativo mora dati gospodarstvo, podlaga mora tvoriti industrija. Izkristalizirati se morajo skupni interesi.

Ta načrt (ki je nastal baže z izrecno odobritvijo g. Milleranda), vsebuje nadalje sledeče:

»Francoska vlada ima pravico, izbrati v Nemčiji ona industrijska podjetja, rudnike ali paroplovne družbe, ki se ji dozdevajo v ta namen najpriljubnejše. Izbrana podjetja emitirajo nove akcije ali deleže v znesku 30 odstotkov njihovega dosedanjega nominalnega kapitala. Posamezna podjetja bi se potemtakem brezplačno spreminila v kolektivne družbe. Ti novi deleži preidejo neposredno v last nemške republike. Izbrane deleže ima izročiti nemška vlada neposredno francoski republiki. Francoska vlada razpoka po tem načrtu delnice francoskim industrijem pod pogoj, ki jih določi sama. Nemška vlada ima v katerikoli izdati poseben zakon, s katerim se prisilijo vse nemške družbe, da v teku tridesetih let izročijo od vsakega poviška kapitala 33

odstotkov državi v svrhu predaje Franciji.

Na ta način izročene delnice, ki se imajo posebej zaznamenovati, Nemčija ne sme prodati inozemstvu. Ako pa Francoski vladi ne bi bilo mogoče, oddati vse deleže narodni industriji, potem si pridržijo ostanek v svojem portfelju.

Versajska pogodba ne daje Franciji pravice, pregledovati poslovanja nemške industrije ali pa uplivati na njeno vodstvo. Potom novih delnic dobiva Francija vsled tega glasovalno pravico samo v toliko, v koliko gre za ugotovitev in razdelitev dobičkov. Kot skupno vrednost nemških deležev določite nemška in francoska vlada maksimalno svoto. Ta vrednost se pripiše Nemčiji na konto reparacij. Pod pogojem, da reducirata Velika Britanija in Amerika svoje zahteve napram Franciji, se določi reparacijska svota na 25 milijard zlatih mark. Pokritje ostanka se določi

Organizacija NRS.

Seja srezkega odbora na Jesenicah.

V nedeljo, dne 9. t. m. ob 2. uri popoldne se je vršila v prostorih hotela »Triglav« na Jesenicah seja srezkega odbora za radovljiški srez, katere se je udeležilo od strani Glavnega tajništva tajnik Podbevšek. Sejo je otvoril srezki predsednik Gregor Klančnik, župan iz Mojstrane, ki je povdaril, da je seja slavnostna, ker se spominjamo vsega dogodka v kraljevi rodbini. Prebral je nato udanostni brozajavil na Nl. Vel. kralja Aleksandra in sefa stranke Nikole Pašića, ki ste bili soglasno sprejeti. Sejo je nato vodil podpredsednik Veber, revident na Jesenicah, katerega ljubezen do malih ljudi je splošno znana. Končno so bile soglasno sprejete sledeče resolucije:

I.

Radikalna stranka stoji po svojem programu na stališču, da ima v državi kakor tudi v avtonomnih zadevah ljudstvo kot tako odločilno besedo po svojih izvoljenih poslancih, oziroma občinskih svetih. Bivši režim je uvedel tudi v našem srezu gerentstva in ni storil nobenega koraka, da bi bil izvoljeni novi občinski svetniki s tem bi bila dana naroda priljubljenost, da sam gospodarji v svoji občini.

Vsled tega se predlaga sledeča resolucija:

V občinah sresa Radovljica, v katerih ne obstajajo po zakonu izvoljeni občinski svetniki, temveč so uvedena gerentstva, naj se razpišejo čimprej občinske volitve.

II.

Z veseljem smo zaznali, da je naša vlada izdala neko naredbo, po kateri bodo jugoslovanska industrijska podjetja primorana vpoštevati v prvi vrsti strokovne delavce jugoslovenskega naroda.

Ker pa bo pregledala ta podjetja posebna komisija in ker pride ta naredba tudi za naš srez v poštev, se predlaga sledeča resolucija:

V industrijskih podjetjih tukajšnjega sresa se naj strogo izvede vladna naredba, glede namestitve delavcev in uslužbencev jugoslovenskega naroda ter se od vlade zahteva, da naj bodo pregledni komisiji dodeljeni v prvi vrsti narodni delavci.

Obenem se vlada naproša, da zahteva od naših industrijskih podjetij, da naj namestijo na vodilna mesta izobražene Slovence, ki jih je dosti na razpolago, ne pa inozemce.

(Ta resolucija se predvsem nanaša na podjetja na Jesenicah, Javorniku, Lescah, Mojstrani, Bledu, Vintgarju, Gorjah itd.)

III.

Ob priliki železniške stavke leta 1920 je bilo odpuščen večje število železničarjev. Razlogi za odpust istih so bili v prvi vrsti politični. Krajevna organizacija Jesenice je že večkrat v tej zadevi intervenirala, a žal do sedaj brezuspešno.

Ker je minister Župančič na svojem agitacijskem potovanju obljubil rehabilitacijo teh železničarjev, zahteva ugled stranke, da se ta zadeva čim prej reši, vsled česar se predlaga sledeča resolucija:

Srezki odbor NRS za radovljiški srez zahteva, da pridejo železničarji, ki so bili vsled stavke leta 1920 odpuščeni in ki se niso pregrešili proti naši kraljevini, čimprej na svoja bivša službena mesta z vsemi pravicami, ki so jih imeli preje.

(Prepričani smo, da bodo kompetentni faktorji držali svojo besedo, katero so dali

po posebnem načrtu. Nemčiji ni treba plačati v gotovini nobenih vsot, dokler je krila zahtevana vsota z vrednostjo deležev. Francoska vlada se zaveže, reducirati svoje okupacijske čete šest mesecev po sklepu pogodbe za polovico. V trenutku pa, ko bodo izročene delnice v popolnem redu, se izprazni do sedaj navedene pokrajine določenega dne. V versajleski pogodbi določeni interesi Francije na saarskih rudnikih se regulirajo s posebno pogodbo. Francija priznava, da je s tem dosežena kapaciteta nemške industrije, ter da se Nemčiji naložene obveznosti nikakor ne morejo več poostriiti.

Kakor poročajo listi, je bil ta dokument predmet razgovorov med novim nemškim kancelarjem Stresemannom in državno zvezo industrialcev. Dolni rezultat teh razgovorov se zrcali v stuttgartskem govoru. Na obeh straneh se trudijo gospodarski krogi za rešitev krize, na kateri boleha vsa Evropa.

radikalom v Sloveniji v zadevi odpuščenih železničarjev.)

IV.

V predorih karavaneške železnice na Jesenicah in v Bohinjski Bistrici dela več železniških delavcev. Ni treba pojasniti, da je to delo težko in naporno, in da trpijo ti delavci tudi v zdravstvenem oziru.

To je pripoznala že bivša uprava, vsled česar so dobili imenovani predorski delavci takozvane predorske doklade v znesku 70 vinarjev dnevno. Ta smešni znesek je ostal še do danes, medtem pa so Italijani in Avstrijci predorske doklade za iste predore primerno zvišali.

Tukajšnja krajeva organizacija NRS je o tem obširno poročala glavnemu tajništvu. Predlagano je bilo, povišanje vsaj na 10 Din za delovni dan.

Vsled tega se predlaga sledeča resolucija:

Predorskim delavcem v karavaneškem predoru kakor tudi v Bohinjskem predoru naj se povišajo predorske doklade vsaj na 10 Din na delovni dan.

V.

V tukajšnjem okraju se nahajajo različna industrijska podjetja ter tudi letovišča. Naravna posledica je, da vlada v takih krajih ogromna draginja. Trpijo vsi državni uradniki ter nameščenci, ker dosedanje draginske doklade ne odgovarjajo vladajoči dragini.

Radi tega se predlaga sledeča resolucija:

Ker leži radovljiški srez v industrijskem in letoviškem kraju in ne odgovarja dosedanje draginske doklade vladajoči dragini, naj se uvrsti ves radovljiški srez v II. draginjski razred.

VI.

Na Jesenicah obstaja meščanska šola, ki se nahaja v poslopju bivšega Schulvereina. Krajska hranilnica, ki je sedaj lastnica tega poslopja, zahteva od občine tako pretrpano najemnino, da je bil obstoj imenovane šole že letos ogrožen, ako ne bi dala vlada občini primerne podpore. Učni načrt meščanske šole bazira na vzgoji mladine za strokovne delavce, ki jih naš narod nujno potrebuje.

Jeseniška meščanska šola je edina v tukajšnjem srezu, prebivalstvo pa ni bogato in ne bi moglo poslati svoje otroke v Ljubljano.

Tudi iz narodnih ozirov je obstoj tukajšnje meščanske šole važen, ker leži naš kraj na meji dveh tujih držav. V tovarni obstoja neki obrtni tečaj. Ni treba dalje pojasnjevati, da današnje vodstvo tovarne ne garantira za narodno vzgojo mladine, obenem pa je pouk v tem tečaju enostranski.

Predlaga se sledeča resolucija: Jeseniška meščanska šola naj se iz gospodarskih in narodnih razlogov čimprej podpravi ter se v svrhu vzgoje strokovnega narodnega naraščala osnovi na Jesenicah obrtna nižja šola.

VII.

Politične stranke bodo dosegle vpliv, ako so zgrajene na gospodarski podlagi. Najbolji dokaz za to je delo klerikalne stranke, ki je dosegla svoj cilj v prvi vrsti potom svojih gospodarskih institucij.

Če hoče radikalna stranka razbiti vrste svojih nasprotnikov, mora hoditi isto pot ter osnovati različne gospodarske institucije.

Eksploatacija državnih gozdov leži v rokah nekaterih kapitalistov, medtem ko

niha masa nikake koristi. Pri eksploataciji mora biti udeležena masa kot taka, mali kmet, ki svoj les proda, ki vozi pozirni, mali obrtnik, ki z malimi denarnimi sredstvi omogoča financiranje.

Taka institucija je zadruga in je stvar gospodarskega odseka, da izdela dotične statute. Treba pa je za osnovev pomoči vlade.

Vsled tega se predlaga sledeča resolucija:

V svrhu uspešnega razvoja NRS v tukajšnjem srezu osnujejo naj se čimprej gospodarska podjetja, pri katerih se udeležijo lahko masa ljudstva in ne samo nekateri kapitalisti.

VIII.

Brez dvoma je velikega pomena za naš srez, da se razvija trgiški promet. — Slavnemu odboru je gotovo znano, stvarni elaborat vladnega svetnika Župnika, ki je bil objavljen v našem časopisu, vsled česar se predlaga sledeča resolucija:

Vlada se pozivlja, da se zavzame za načrt vladnega svetnika gospoda Župnika, glede tujskega prometa, ki ga odobrava srezki odbor NRS Jesenice-Radovljica v polni meri.

IX.

Znano je, da igra tisk v politiki prvo vlogo. To vidimo iz dejstva, da imajo »Jutranje Novosti« veliko uspeha. Reči pa moramo, da je stil imenovanega lista za maso pretežak. Kmet in delavec imata svoje posebne interese in zahtevata radi tega tudi svoj list, kar spričujejo tudi naši politični nasprotniki, »Domoljubom«, »Domovinom«, »Unijom«, »Pravico«, »Ljudskim tednikom« itd.

Predlaga se sledeča resolucija:

Glavni odbor NRS v Beogradu se naproša, da čimprej osnuje za Slovenijo časopis za kmetstvo in delavsko ljudstvo v slovenskem jeziku ter duhu naše stranke.

X.

Občina Koroška Bela—Javornik je veliko trpela vsled napada nekaterih italijanskih eroplanov v času svetovne vojne. — Istina je, da so različni posestniki po bivših režimih dobili odškodnino. Ta odškodnina pa ni bila zadostna in tudi po našem ranenju ni pravično razdeljena.

Tudi tukaj je obljubil gospod minister dr. Župančič pomoč, vsled česar je častna stvar stranke, da se ta obljuba izpolni.

Stvar zahteva energično in tudi končno rešitev, vsled tega se predlaga sledeča resolucija:

Vlada se poziva, da še enkrat ugotovi škodo, povzročeno prizadetim po italijanskih eroplanskih napadih v občini Koroška Bela — Javornik ter da v to svrhu pošlje v imenovano občino posebno komisijo, ki naj obenem tudi konstatira, koliko so že dobili prizadeti odškodnine in v kakšni višini se je uporabila imenovana odškodnina. Ostale škode pa naj popravi država v lastni reži.

Sejo je ob 6. uri zvečer zaključil predsednik g. Gregor Klančnik, potem ko so se delegati zedinili, da se bo vršila prihodnja seja srezkega odbora v nedeljo, dne 30. t. m. ob 2. uri popoldan v prostorih hotela »Triglav«. Potek seje je pokazal, da je teren za stranko zelo ugoden, da pa je neobhodno potrebno, da pridemo čimprej do kompetentnega strankinega foruma, ki bo uveljavil močno roko. Kakor je že naznanjeno, se bo vršil strankin kongres v Ljubljani v dnevi 6. in 7. oktobra.

— *Jesenice.* Krajeva organizacija NRS na Jesenicah sklicuje za soboto, dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »Jelenec« članski setanek, na katerega se vabijo tudi simpatizerji stranke. Setanka se bo udeležil delegat iz Ljubljane.

Iz prosvetnega življenja.

— *Ljubljanska opera.* Sezono so zaključili s Puccinijevim »Tosco«. Gostoval je v vlogi Cavaradossija g. dr. M. Nasta. — Vključ glasovnemu nerazpoloženju je ustvaril močno kreacijo. G. Levraj in gđ. Zikova sta bila odlična. — V kratkem poročilu o izvajanju »Rigoletta« se je vrnila po nekrivdi poročevalca pomota. Namesto v kvintetu zadnjega dejanja se mora stavek začeti v kvintetu zadnjega dejanja, kar je sicer samoočelno umljivo, pa vseeno popravljamo.

Rešimo sokolski Tabor!

vse žrtve zaman. Takrat pa je prišlo nenadoma osvobodjenje v taki obliki in obsežnosti, o katerih ni mogla biti sanjati tudi tako z domorodno ljubeznijo prepojena duša, kakor je bila duša gospe Pahernikove. To dejstvo ji je bilo v neizmerno zadoščanje.

Zanimiv je slučaj, da je izdihnila ravno tisto jutro, ko se je raznesla po naši državi radostna vest, da se je nam narodil kraljevič prestolonaslednik. Svežega duha je motrila vse dogodke v naši državi do zadnjega in je često izrazila željo, da bi še rada doživela ta važen trenutek v razvoju naše države. Žal, da ji ni bilo usojeno.

Lep, solčno prijeten dan je bil, ko smo spremljali to zlato slovensko srce na zadnji poti. Skoraj nepregledna množica se je vrstila v sprevodu. Požarna bramba je nesla neštete kite cvetja in vence. Na grobu se je poslovlil od nje domači župnik v imenu cerkve, prof. Mravljak iz Celja v imenu vseh domačinov, ki so se zbirali pod njeno gostoljubno streho in nadučitelj Hren v imenu Ciril Metodove družbe in slovenske obmejne dece, za katero je pokojnica tako lepo skrbela ves čas.

Gospe Marije Pahernikove, slovenske matere v Dravski dolini, ni več. A njen spomin bo živel in kazal se poznim rodovom pot, po kateri naj hodijo domovini in narodu v pomoč.

Zadnja pot gospe Marije Pahernikove.

Na Marijin praznik, ki je slavila CM družba svojo znamenito petnajstletnico tako dostojno in slovesno v Ptuj, so izročali v lepi Dravski dolini, v prijaznem Vuhredu, materi zemlji telesne ostanke blagopokojne gospe Marije Pahernikove, ene izmed najgorečnejših pristašin in podpornic naše šolske družbe in najbolj zavedno slovenske ženo v nekdanji ogroženi Dravski dolini. Njen pogreb sam je pričal, kaj je bila pokojnica tem krajem. Poleg nenavadno velike množice priproste ljudstva, so se udeležili pogreba zastopniki vseh narodno prosvetnih in humanitarnih društev cele doline, vsi uradi in razni znanci in prijatelji iz Maribora in drugod. Takega pogreba še ni videl Vuhred in ga tudi ne bo.

Z imenom Marije Pahernikove je tesno spojen narodni razvoj cele Dravske doline za dobo več desetletij. Rojena in vzgojena v znani rodbini Babičevi v Limbušu, kjer je brez dvoma nanjo največ vplival njen brat, profesor Robič, dolgoletni deželni poslanec in odbornik v Gradcu, je prinesla poleg druge dote pri možitvi k Pahernikovim v Vuhred tudi neprecenljivi dar: neomajano trdno narodno zavest in skoraj nedosežno ljubezen do materinega jezi-

ka in slovenskega naroda. Dravska dolina je bila do njene preselitve malo poznana ostalemu slovenskemu svetu, ki ni imel z njo skoro nikakih zvez. Vladale so še v njej stare patrijarhalne razmere, ko so se obe narodnosti še medsebojno razumela. Toda maloštevilnim Nemcem to ni prišlo. Prepričani so bili, da asimilacija slovenskega življa izpod rok. Začeli so z nasiljem, ter se posluževali vseh mogočih sredstev v dosego svojega namena. Marenberg je zagospodoval nad vso dolino po posameznih svojih prvakih. Cesar niso zmogli posamezni obrtniki in uradniki doseči proti Slovincem z vladno pomočjo, to so dosegli s terorjem, Súdmarko in Schulvereinom. Marenberžani so bili daleč okrog znani in so jim dali vsled njihovega nacionalnega dela in njihove brezobzirnosti napram Slovincem ime: »Dreussen im Drautale«. Naseljevali so celo protestantske švabske družine potom »Súdmarke« in si postavili ne iz verske, ampak iz nacionalne potrebe, svojo molitnico. Tako je vse kazalo, da zapade ta lepi košček slovenske zemlje neizprosno nemškemu molohu.

In v tistih težkih časih je bila spočetka edina Pahernikova hiša, ki je bila neodvisna od nemških moči, in v kateri je bilo slovensko ognjišče in žarišče. Ta žig je pa pritisnila hiši gospodinja in mati Marija Pahernikova. Po

njej je zaslovela Pahernikova hiša in po Pahernikovi hiši tudi lepa Dravska dolina. V tej hiši so se zbirali v političnih slovenski dijak Dravske doline in si ogrevali mlada srca ob vedno z visokim plamenom plapolajoči ljubezni pokojne gospe Pahernikove do slovenske govornice in narodnega dela. Tu je bil njihov drugi dom, ki jim ni nudil samo telesne udobnosti, ampak je dajala gospodinja tudi duševne hrane njihovim sprejemljivim dušam. Pod to streho se je skoval marsikak lep načrt za narodno obrambo in prosvetno delo ob navzočnosti pokojnice, ki jim je pomagala z nasveti in s svojo darežljivo roko. V gostoljubni Pahernikovi hiši, kjer so bila vsakemu narodnjaku odprta vrata na stežaj, se je oglašal vsakdo iz zaledja, če ga je pripeljala pot v ta zanimivi košček slovenske zemlje in se je hotel informirati glede narodnega položaja tamošnjega življa.

Gospe Pahernikove je bila vzor slovenske žene. Dasi je bila pobožnega srca in je žrtvovala velike svote za domače cerkvene namene (župniška cerkev v Vuhredu je najlepša v vsej Dravski dolini večinoma po njeni zaslugi) vendar je bila vedno odločno naprednega naziranja, kljub temu, da do zadnjega časa ni bilo v teh krajih razvito strankarsko življenje, ampak je glavna ločitev prebivalstva obstojala v narodnosti. Vsake narodne delovalne

je podpirala tudi gmotno. Vsake slovenske prireditve se je udeležila še celo zadnje čase, ko so upognila leta njeno telo, a njenemu duhu in njeni ljubezni do domovine niso mogla blizu. Kdo bi mogel naštet vse darove, ki jih je tekom dolgih let podarila njena roka ubogim slovenskim dijakom, slovenski deci, narodnim društvom in korporacijam ob raznih prilikah! In vendar je kljub temu raslo blagostanje pri hiši in je na njej počival očiten blagoslov.

S svojim trdnim značajem in neumornim požrtvovanjem za narodno stvar si je pridobila ugled in spoštovanje tudi pri narodnih nasprotnikih, da so jo visoko čislali.

V kako velikansko zadoščanje je moralo biti stari gospej dejstvo, da je prišlo osvobodjenje in je zmagała pravica nad krivico, ter je pripadla tudi lepa Dravska dolina osvobojenim krajem, si lahko mislimo. Malo je bilo takrat tolikanj in tako srečnih ljudi, kakor je bila pokojna gospe Pahernikova. Saj je ravno ona gledala cela desetletja na lastne oči življenje in trpljenje našega ljudstva v obmejnih krajih. Videla je kako zmagaše krivica nad pravico, nepoštenost nad poštenostjo, nasilje nad poštenostjo od leta do leta, od desetletja do desetletja. Krvavele ji je srce in pomagala je kjer in kakor je mogla, in vendar je kazalo, da bodo

Dnevne novosti.

— Sokolice pri kralju. V terek je sprejel kralj v javnici deputacijo beogradskega Sokolice, ki so mu prišle čestitati k rojstvu prestolonaslednika v imenu beogradskega Sokola.

— Nov odev v trgovinskem ministru. V ministru za trgovino in industrijo bo tokom tega meseca ustanovljen nov odev, ki bo izdelal sezama in zbiral podatke o cenah blaga, tako v naši državi kakor v inozemstvu in sicer blaga, ki se uvažajo in izvažajo.

— Iz poštne službe. Za upravnika prometa pri poštah branilnici v Beogradu je imenovan g. Franc Cop, šef oddelka poštnega čekovnega urada v Ljubljani.

— Imenovanja v prosvetnem ministru. V prosvetnem ministru je bil podpisnik ukaz o imenovanju ravnateljev na nekaterih srednjih šolah v državi. Poleg tega vsebuje ukaz imenovanje velikega števila profesorjev, absolviranih filozofov in strokovnih učiteljev.

— Odlikovan s bili za zasluge ob priliki kraljevega bivanja na Bledu z zlato medaljo deklet: Peter Kette, Anton Močnik, Veljo Veljković in orožnik narednik Anton Kokelj. S srebrno medaljo pa sledeči orožniki: Joško Paušer, Mirko Stehlik, Franc Tenej, Kosta Pikelj, Vinko Tučič, Andrej Sever, Peter Bizjak, Svarc Anton, Jakob Čučes in Josip Cerar, vsi pri obsejnim policijskim komisariatu na Jesenicah.

— Materinski dnevi. Materinski dnevi, ki bodo priredili na vseh večjih mestih naše države materinske dneve, na katerih se bodo zbirali darovi za siromašne roditelje in otroke. Dosedaj je bilo prirejenih že nekaj takih dni, ki so uspeli v splošno zadovoljstvo.

— Za meteorologe. Vremenoslovci raznih narodnosti so sklenili prirediti mednarodni tedn oblakov, da pospešijo proučevanje, ki je teoretičnega in praktičnega pomena. n. pr. za zrakoplovstvo. Izbrali so si določeno enotnost, ko so klimatske razmere najugodnejše za slične poskuse. Od 24. do 28. septembra, 30. septembra po trikrat na dan fotografirali oblake in sicer ob 8. uri zjutraj, ob 2. uri popoldne ter ob 7. uri zvečer. Fotografirali, amaterji ali poklicni, ki bi želeli nasvetov, naj se obrnejo na Office national météorologique, 176, rue de l'Université, Paris, kamor se bodo posilile tudi pripravljene fotografije. Sedem nagrad med 100 in 500 fr. se razdeli pošiljateljem najboljših prispevkov.

— Invalidske apelacijske sodišče. Ministrstvo za socialno politiko je ustanovilo apelacijsko sodišče z dvema oddelkoma, ki bo začelo posloovati takoj.

— Izseljenec v Argentino. List »Jadrane«, ki izhaja v Buenos-Airesu, je napisal pred nekaj časom članek pod naslovom »Kot slepe miške«. V članku ugotavlja dejstvo, da se izseljuje v zadnjem času vedno več naših ljudi v Argentino, ne da bi si pri prejšnjem primeren zaslužek. Članek nadalje ugotavlja, da vlada v Argentini vedno brezposelnost in da so vse napore vesti nerazumni. Torej naj bodo vsi oni, ki se nameravajo izseliti v Argentino, previdni.

— Državna uprava južne železnice. Ker je prevzela proge južne železnice v Jugoslavijo državna uprava, se opozarja občinstvo, da v lastnem interesu kolektuje vloge in dopise, naslovljene na Državno upravo južne železnice v Ljubljani in tej podrejena službena mesta, tako, kakor na direkcijsko državne železnice oziroma njim podrejena službena mesta.

— Imenik telefonskih naročnikov in telefonskih central. Pošto in brzojavno ravnanstvo je izdal za svoje področje nov imenik telefonskih naročnikov in telefonskih central. Zasebniki si ga lahko nabavijo za ceno 8 Din pri poštah: Bled, Brežice, Celje, Dol, Lendava, Domžale, Gor. Radgona, Jesenice na Gorenjskem, Kamnik, Kočevje, Kranj, Ljubljana, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Ormož, Rogaska Slatina, Sk. Loka in Trzin ali pa pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani.

— Beogradske tramvaji. Beogradska občina je odstopila Naskemu razsodišču vse akte o sporu z Belgijko družbo zaradi tramvaja v Beogradu.

— Višja trgovska šola v Somboru uknjena. Ministrstvo prosvete je ukinilo višjo trgovsko šolo v Somboru. Z istim rešenjem se odpravi nova višja trgovska šola v Pančevu.

— Regulacija Tise. Ministrstvo poljoprivrede in vode je odobrilo kredit za regulacijo Tise v bližini Velikega Bečkereka. Z delom se bo pričelo še tokom tega meseca.

— Boj proti prostituciji. V zadnjem času se v Zagrebu vedno bolj čuti propadanje mladih deklet in je radi tega podvela »Narodna zaščita« potrebne korake, da se temu odpora. Akcija se bo vršila v sponzorstvu z oblastjo in privatno iniciativno. Predvsem se bo posvečala posebna pozornost mladim dekletom, ki bi lahko zabredle v prostitucijo radi nemare vzgoje ali pa skromnosti.

— Pobiranje pornografije. Tokom tega meseca se bo vršil v Ženevi mednarodni kongres za pobiranje pornografske literature. V imenu naše države se bo udeležil kongresa inspektor v ministru za notranje zadeve Aca Kuzmanović.

— Podpora naseljenecem v južnih krajinah. Ministrstvo za agrarno reformo je odobrilo kredit poldruga milijona dinarjev, ki ga bodo razdelili zaupniki ministrstva med siromašne naseljenke v južnih krajih kot podporo za nabavo materiala in semen za prihodnje leto.

— Razstava egiptovskih sarkofagov v Beogradu. V Beogradu sta bila te dni razstavljena dva egiptovska sarkofaga, ki ju je poklonil beogradskega muzeju Bruner iz Londona. Zanimati je način, po katerem sta prišla v našo državo. V Beograd sta namreč prispela napolnjena s čokolado in sta bila radi tega od carinarnice zaplenjena in ponudena v javno prodajo. Ker pa je najvišja ponudba znašala komaj 1600 Din, je bila direkcijska carina brezplačno odstopila narodnemu muzeju.

— Pravnik o avtomobilski pošti službi. Pred nekaj dnevi je imel pošto-brzojavni svet sejo, na kateri je razpravljalo o načrtu novega pravilnika o avtomobilskem poštne prometu.

— Davek za poslovni promet za l. in II. pridobinski razred za dobo 1. oktobra 1921 do 31. decembra 1922 je odmerjen. Tozadnji izkazi so na vpogled pri davčni administraciji na Bregu, pri mestnem magistratu in pri davčnem uradu za mesto do 20. septembra 1923. Več na mestni uradni deski.

— V Podgorici je bilo ukraden iz drvarnice Antona Biska 7 koles in puran vredni 600 Din.

— Učni tečaj za babice na državnih baški šoli v Ljubljani se prične dne 5. novembra t. l. Natančneje v Uradnem listu št. 84.

— Dar Jugoslovski Matici. Mesto venca na krsto umrlega očeta šum, komisarja ing. Viktorja Novaka je darovalo uradništvo generalne inspekcije voda v Ljubljani Jugoslovski Matici znesek 190 Din. — Dr. Fran Roš, odvjetnik v Laškem, je nakazal Jugoslovski Matici v Ljubljani znesek 100 Din iz neke kazenske poravnave. Iskrena hvala!

— Izgred na Turjaškem trgu. Včeraj zvečer so se odigrali na Turjaškem trgu dogodki, ki bi mogli povzročiti nepotrebne človeške žrtve. Nekaj skupina ljudi je predvčerajšnjem razobesila raz hišo »Delavski dom« na Turjaškem trgu zastavo. Delavci z »Delavskega doma« pa so zastavo sneli in izginila je neznano kam. Včeraj ob 4. uri popoldne je prišla v »Delavski dom« na Turjaškem trgu deputacija Orjunašev in zahtevala zastavo, da jo znova razobesijo. Zastave kljub dolgotrajnemu iskanju niso našli. Proti večini se je zbrala na Turjaškem trgu velika množica ljudi. Pred vrat »Delavskega doma« je nastala velika gneča. Naenkrat se začujejo strelji, menda trje. Eden je razbil šipo na vratih »Delavskega doma«, drugi je poškodoval zid v bližini vrat. Policija je pravočasno preprečila daljnje izgredne s tem, da je Turjaški trg izpraznila. Še pozno v noč so se zbirale na oglih Turjaškega trga skupine ljudi, vendar vsled čuječnosti policije ni došlo do nobenih incidentov.

— Predzren rop za Koslerjevimi vrtem. Dne 13. sept. se je izvršil ob 8. uri zjutraj skrajno predzren rop. Gospa Katarina Šaver je šla ob tem času iz Siske po tej poti v Ljubljano. Za Koslerjevimi zidom sta skočila nenadoma iz gozda dva roparja, jo pograbila, vrgla ob zid in ji strgala iz rok ročno torbico in predno se je žena zavedla in zaklicala pomoč, sta izginila zopet v gozdu, tako da žena preplašena ne more dati o napadalcih nobenih podatkov. Žena je imela v torbici 4000 Din gotovine, ročno srebrno zapetnico z obeskom dveh laških lir. Ta predzren rop javno kaže, kako previdno se mora hoditi po samotni poti in da naj policija zopet enkrat temeljito preišče nevarne kraje. Gospa Katarina Šaver je prodala prejšnji dan nekaj opravil in je nšla ta dan skupiček domov. Pot za Koslerjevimi vrtem je sploh nevarna in zahteva večje paznje.

— Velika tatvina v Ljubljani. Pri trdki I. Batelj »Tribuna« na Karlovi cesti v Ljubljani, tvornica za razne vozilke in kolese, so razkrili veliko tatvino. Domači izdelanci so kradije že preko 2 leti razne izdelke in posebno posamezne dele za sestavo voz. Kolikor so mogli do sedaj ugotoviti po seznamu in skladščih, je škoda jako velika.

— Zanimivi samomorilni poizkusi. V Novem Sadu sta se zadnje dni pripetila dva samomorilna poizkusa, ki sta povzročila precej smeha. Neki Paž Teva je popil 10 litrov vina in 2 litra žganja, da ne bi vedel za smrtno uro. Ko se je čez tri dni zbudil, je znova dobil veselje do življenja. Neki Toši pa je zdrobil tri vinske kozarce in pogoltnil steklene drobce. Sedaj je izven smrtni nevarnosti in čuti samo grozne želodčne bolečine.

— V Otiškem vrhu je bilo pokradeno hlapcem pos. Vinko Jamnika več obleke vredne preko 2000 Din.

— V Zgor. Zadobrovi je bilo ukraden pos. Antona Čermaku izpred hiše vozna odeva vredna 1000 Din, posoda za mleko 150 Din in vozna odeva z vžitim lincnom »Jernejček«. To tatvino je izvršila neka ciganska tolpa, ki se je klatila že več dni po okolici.

— V Garnivsi je bilo ukraden gostilničarju Francu Lakovniku: ročni kovčeg, več parov raznih čevljev moških in ženskih, kaseta z brivskimi potrebščinami, več raznega perila, moške in ženske obleke v skupni vrednosti do 6000 Din.

— Poskušeni vlom. Pri Sv. Primožu so začutili domačini trgovca Jožeta Deleja, da lomil nekdo pri vratih in oknih. Ko so domači dvignili krik, so vlomilci pobegnili. Na bregu je eden roparjev ustrelil s pištolo proti zasledovalcem, vendar k sreči ni nikogar zadel.

— Ukraden vol. V Komitiji je bil ukraden iz hleva najemnika Antona Seida dveh letni 300 kg težak belorusni vol v rumenih rogovi vredni 5000 Din.

— V Repenu je bilo ukraden Mariji Travčevi nekaj čevljev in obleke. Tat je prodal ukradeni blago v Sv. Valpurgi za nizko ceno in pobegnil.

— V Koroški Bell je bilo ukraden delavcu Vincencu Maleju obleka in čevlji. Okradel ga je neki samo na videz znan tovariš za zalvalo, ker ga je prenočil.

— Predzren žepar. Francetu Čušu iz Zalca je ukradel predzren žepar na klopi na peronu kolodvoru v Celju iz notranjega žepa suknjaka listnico, v kateri je imel 4000 Din gotovine. Od veržice pa mu je žepar odpel srebrno uro vredno 300 Din. Čuš je našel, ko se je prebudil, svojo listnico seveda prazno pod klopio.

— Žepar v vlaku. V Zidanem mostu je bila ukradena v osebnem vlaku proti Ljubljani poduradniku Štefanu Kernu iz žepa srebrna ura z zlato veržico v skupni vrednosti do 2000 Din. O tatu Kern nima pojma.

— Ukradene vozne izkaznice. Vlakovodju Ivanu Jerina je bilo ukraden na Zidanem mostu vozovnica za prosto vožnjo in železniška legitimacija št. 10.498 na ime Franciške Jerina, v kateri je bilo tudi več praznih voznih listov za vožnjo Ljubljana-Maribor-Zagreb.

— V Dvorjani je bilo ukraden posestniku Mihi Škodlariju 2 klubnca, par čevljev, 2 zlata poročna prstana, zlata ovratna veržica in rujava usnjata denarnica z 20 bankovci po 100 Din. Skupna škoda presega 4000 Din.

— Velik vlom v Stari Pazovi. Neznani tatovi so vlomili v pisarno trgovca Koča in so odnesli okrog 400 kg težko blagajno. Blagajno so našli drugi dan zunaj mesta razbita, iz blagajne je bilo pokradeno 11 tisoč Din gotovine, briljantni ubani, dragocena ovratnica, ročna ura z 7 briljanti, zlata ura z veržico, 2 m dolga zlata veržica in več drugih dragocenosti ter nekaj dolarjev, frankov in lir, tako da znaša skupna škoda preko 140.000 Din. O storilcih, ki so morali vse razmere prav dobro poznati, ni mogoče sedaj še nobene sledi, ko so tatovi bržkone že odnesli svoj dober plen preko meje.

— Kranjske novosti. Stavbeno glavnice, ki ga ovirajo dandanes denarne težkote, v Kranju že pred vojno ni bilo preveč živahno. Mesto leži v ozkem in dolgem klisu, med globoko urezanima strma

gama Save in Kokre in se more šiti le na najkrajši stranici, ob cesti v Trzin in Kokro. Še tam pa bi dobilo mesto neekonomično obliko visokega in ozkega trikotja, katerega center bi bil približno vrha. Široka, na isti višini kot mesto in pred nosom ležeča Hujanska ravnila med Klanec—Pravimkovem in Črčirskim gozdom, — ki je prvi angleški park! — pa zeha pod vznožjem veličastnih Grinčevcev nezazidana, ker iz mesta ni dostopna, če ne z manjšo plezalno tiro. Čuda ni, da se že dolgo časa ventilira možnost podaljšanja »Podrine« na Glavnem trgu do šole na Primskovem, s čimer bi se odprl za mesto sijajni vidiki novega procvita; saj bi bil glavni promet prenešen v center mesta. Treba se bo le lotiti gradnje mostu čez romantični Korkški kanjon in se sporazumeti z lastniki hiš, ki so na poti. Prepričani smo, da bodo okoliške vasi in občine kaj rade prispevale po svojih močeh, da se odvzame mestu njegova splendid isolation. Kar se tiče velike stanovanjske kasarne na »Podrine«, moramo pa tudi omeniti, da nas preveč spominja na ljubljanski kolizej le vsled precej očividnega zanemarjanja stavbnega reda in načel najprimitivnejše higijene.

— Celjske novosti. Mestno gledališče. Danes v petek se odpre letošnja sezona v našem gledališču. Uprizori se Medvedova tragedija »Za pravdo in srce«. Abonement B. — V nedeljo 16. t. m. se igra »Charlesova tetka«. Izven. — V terek 18. t. m. »Za pravdo in srce«. Abonement A. — Odborova seja »Ljudske vseučilišča« se vrši v soboto 15. t. m. ob 18. uri zvečer v risalnici meščanske šole v Vodnikovi ulici. Na seji se bo razpravljalo o bodočem delovanju »Ljudskega vseučilišča«. — Tvrška brata Turnšek, trgovca z lesom in špecerijo je napovedala konkurz. — Celjski trg v sredo. Minulo sredo so okoliščini zopet prinesli dovolj različnih potrebščin na trg. Precej je bilo raznega sadja, gob in poljskih pridevkov. Tudi mesni trg je precej dobro založen. Samo cene mesa so previsoke. Živahno je bilo tudi na svinskem sejmu pri »Zelenem travniku«. — Lastno mesnico bodo, kakor čujemo, ustanovili v Celju javni nameščenci. Dobivali bodo v tej mesnici meso za 30 kron ceneje pri kilogramu, kakor pri mesarjih.

— Mariborske novosti. Dne 17. t. m. se prične jesensko zasedanje porote. Dosele je razpisanih sedem razprav. — V sredo zvečer se je vršila v Narodnem domu številno obiskano zborovanje državnih nameščencev, na katerem je poročal poslanec prof. Reiser o službeni pragmatiki za državne uslužbence. — Glede na vesti, ki so bile objavljene v raznih listih, da je pokrajinska uprava razveljavila za Maribor veljavni hišni red, pojasnjuje društvo hišnih posestnikov, da vest ni točna, ker se ni razveljavil hišni red, temveč le njegovo odobrenje po prejšnjem vodji tukajšnje policijske komisariata. — Po zadnjih lepih dnevih se je v četrtke vsula nad Mariborom krepka ploha, ki je med gromom in bliskom prinesla tudi nekoliko toče. — Mariborsko opeševalno društvo opozarja, da se sme divji kostanji pobirati le z dovoljenjem društva. Interesanti dobio v ta namen od društva potrebne izkaznice. — V sredo so tukajšnji policijski organi skupno z orožništvom izvršili v okolih treh ribnikov pogon, pri katerem je bilo 6 oseb aretiranih, in sicer štiri ženske zaradi tajne prostitucije ter dva sumljiva moška. Vse so spravili pod ključ.

— Policija je dne 11. t. m. aretirala krošnarja Valentina Makšena iz Vraždana, ker je s pretezo, da nakupuje stare obleke, krošnarji po mestu in ob tej priliki tudi kradel. Razen tega je prodajal tudi utihotapljen saharin. Pri preiskavi so našli pri njem razne ukradene predmete. Makšena je bil izročen sodišču.

— Ptujске novosti. V terek dne 11. t. m. se je vršilo v Narodnem domu javno predavanje. Predaval je g. učitelj Ivo Jančič o temi »Spolnost, značaj in vzgoja«. Obisk je bil srednji in tudi to pot se je razvila prav živahna debata. — Mestna občina Ptuj proda dne 20. septembra t. l. na prostovoljni javni dražbi stavbišče na Srbskem trgu v izmeri 190 m² za izključno ceno 11.250 dinarjev. Dražba se vrši na licu mesta ob 9. uri popoldne. Izdajatelj mora določeno ceno takoj izplačati. Načrti v poštev prihajajočega prostora so pri mestni upravi na razpolago. — Krasno vreme, ki smo ga dobili na dan slavnosti, ki so se vršile priložnost glavne skupščine CMD, se traja vnaprej, kar ima za posledico, da se zboljšajo tudi izgledi naših vinogradnikov, ki so bili v zadnjem času že zelo klaverna ga razpoloženja; mnogo vina gotovo letos ne bo, pač pa bo nekaj boljše kvalitete, kakor smo še pred kratkim pričakovali, ako nam bo vreme ostalo še v bodoče tako milo. V splošnem pa imajo naši kmetje letos precej dobro leto; mnogo je bilo krompirja in fižola in tudi glede koruze so lahko zadovoljni. Vsled obilnega dežja imajo na razpolago tudi mnogo krme in ni se jim torej treba bati zimskega časa. — Obratna je hmelja je končano tudi že v našem okraju in v splošnem lahko rečemo, da je pridelek precejšen in prav dobre kvalitete. — Pred kratkim smo dobili na Ptuj četrto trgovino z železnino, ki je last g. Franka in g. Teihnerja.

— Večerni komercialni tečaj. Dne 1. oktobra odprli zopet prof. F. Sič dva večerna komercialna tečaja za bančno knjigovodstvo in splošno trgovsko knjigovodstvo. Predavanja se bodo vršila v prostorih Glasbene Matice. Prijave sprejema in tozadnje informacije daje od 15. septembra do 1. oktobra od 1. do 3. ure popoldne v Gradaški ulici št. 18-1.

— Tečaj za strojeplešne in stenografije. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaji za strojeplešne in stenografije dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica št. 7, telefon št. 100.

Novosti iz Primorske.

— Zopet nova žrtve. Iz zasedenega ozemlja je moral oditi gospod Rajko Justin, nadučitelj v Trzinu pri St. Petru na Krasu.

— Podržavljenec in reorganizacija trgovske šole v Gorici. V Rimu pripravljajo ukaz, s katerim bo podržavljen in po načini drugih italijanskih šol reorganizirana trgovska šola v Gorici.

Sokolski vestnik.

— Sokol I. Pevski odsek vabi vse br. pevce na sestanek, ki se vrši v soboto 15. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih na Taboru. Razgovor o pevskega program in določitev rednih pevskih vaj. Zdravot

Ljubljanska porota.

Ljubljana, 13. sept.

DVA GRDA SLUČAJA.

Sedanje porotno zasedanje se je vršilo v pretežni večini danes v znamenju posilstva in oskrumbe nedolnih deklet. Redki so bili včasih taki slučaj, a povojni čas nam ni pustil samo raznih pustolovskih tavor in roparjev, vlačugarjev in vlačug, temveč je segel globlje in razširil oskrumbo in posilstvo nedolnih deklet skoro kot epidemijo. Današnja obtožena, oba odrasla človeka, sta zaključila to grdo serijo tega zasedanja.

Prvi, Jože Babnik, tov. delavec v Gorici, se je spozabil v svoji pohoti nad čakanjo svoje soproge Marijo Hrenovo, 11letno učenko, doma iz Svetja. Otrok je prihajal skoro vsak dan v njegovo hišo, kjer je dobival kosilo. To priliko je izrabil obtožene, omotil otroka z močnim čajem in bil dosegel tudi svoj namen, da ga ni premočil dekličin brat, ki se je vrnil pravčasno domov iz gostilne, kamor ga je poslal obtoženeč po žganje. Obtoženeč se je zagovarjal, da je bil pijan in da ni imel nobenega hudobnega namena. Pisal je iz preiskovalnega zapora tudi več pism na svoje. Dve pismi so presegli in v teh pismih je govoril obtoženeč svojim sorodnikom, da se bodo otrokom že žolodci krčili, če bodo pričali proti njemu. Žalostno je tudi dejstvo, ki se je ugotovilo, da mora biti v rodbini že prirojena pohotnost, kajti ta mož je zlorabil celo svojo 80letno taščo, radi česar pa ni bil tožen. In priče so se res poslužile pravice sorodstva in niso pričale. Pričala ni tudi deklica sama, ker se je poslužila pravice odpovedi pričevanja onih, ki bi utrpeli, če bi pričali, lahko veliko in za življenje zelo občutno škodo. Mati sama je v dvorani zabičala otrokoma, da ne smeta pričati, za kar si je pridržal drž. pravdnik pravico, da jo zasleduje, kar materi tudi bržkone ne bo odšlo brez kazni. Izpovedala je samo ena priča in sicer obtoženo. Zagovornik je hotel predočiti obtožena kot ne popolnoma normalnega, kakor je drž. pravdnik prav odločno zhteval, da naj se ga v tem slučaju izroči v svrhu opazovanja v morišnico in se obravnava preloži Senat je predlog zagovornika zavrnil.

Jako temperamentno je podpiral svojo obtoženo višji drž. pravdnik g. Domenič, ki je med drugim prav upravičeno poudarjal, da je slabo znamenje, da se vrše porotne obravnave že šestič pri zaprtih vratih. To grdo hudo delstvo se silno širi in en slučaj je hujski kot drugi. Začelo se je z mladim fantom, danes pa sta pred poroto dva stara grešnika. Tak hudo delstvo so hujsa od drugih. S tem se mori na mozgu narod in to kuzo je treba počeno zaježiti. In zato naj porotniki vpoštevajo dejstvo, da se glas porote čuje daleč, že zaradi tega, ker ga ponešajo razni listi med vse sloje ljudstva. — Zagovornik je skušal slučaj ublažiti in ga izločiti iz tega splošnega podaraka in navajal razne okoliščine za opravičitev. Porotniki so po kratkem posvetovanju potrdili glavno vprašanje z 9 glasovi, kakor je bil obsojen Jože Babnik le z ozirom, da je duševno nekoliko zaostal, na podlugo leto težke ječe.

Kot drugi je stopil pred poroto France Spacal, doma od Sv. Andreja pri Gorici, sedaj mizar na Ježici pri Ljubljani. Ta slučaj je bil po izreku drž. pravdnika tipično grd. Mož je pijan, pohoten zlorabil zaupanje znancev in domačinov in nadlegoval kar dve nedolčni deklici in sicer Ano Verbičev, 8 let staro, in pa povodom gasilske veselice v Nadgorici tudi šele šleto Franciško Kurentovo, kateri je kupil preje za 10 Din sladkorčkov. K sreči pa so ga v obeh slučajih zasačili. Obtoženeč je bil 27. maja aretiran. Državni pravdnik, ki je kot smo omenili, označil ta slučaj iz raznih razlogov, ki jih ne smemo javno navesti, tipično grd, je poudarjal poleg že preje omenjenega, da sta podlegli dve dekletci v rožni mladosti človeku, kateremu pristaja že rožni venec. Zagovornik je skušal po razmerah celozadevo nekoliko omiliti, ni zagovarjal dejanja, ampak storila, in poudarjal, da zahteva moderna vzgoja družabnosti drugačno zaščito mladine kot pa zapor takih obtožencev. Senat je stavljal porotnikom dve vprašanji, katere so porotniki soglasno potrdili. Obtoženi Fr. Spacal je bil obsojen radi hudo delstva po §§ 127 in 128 le z izredno milostjo samo na 2 leti težke ječe z raznimi poostili.

Senatu je predsedoval sod. nadsvet. dr. Mladič, votanta sta bila sod. svet. dr. Antoliga in sod. Lederhas. Obtožitelj I. drž. pravd. Domenič. Prvega obtožene je zastopal dr. Subic, drugega pa dr. Švigelj. V petek se vršita dve porotni obravnavi in sicer obe radi hudo delstva ropa in sta obe precej obširni.

Celjska porota.

Celje, 13. sept.

ROPI IN UBOJI.

Danes se je zagovarjal že od leta 1920 znani član roparske družbe Rok Tilko, 44letni čevljar iz Cerovca pri Smarju zaradi ropa, katerega je v noči dne 19. julija 1919 v družbi petih tovarišev zakrivil na zakonih Vovčkov v Pokleki pri Sevnici. Njegovi tovariši so bili že pri poroti leta 1920 kaznovani z dvema do 13 let ječe. Tilko sam pa je popihljal v Trst, kjer so ga italijanske oblasti prijele. Roparji so maskirani in s kuhinjskim nožem napadli na samoti stoječo Vovčkovovo hišo in izropali vse, kar im je prišlo pod roke, potem pa razdelili plen lepo med seboj. Obtoženeč je krivdo spoznal le v toliko, da je bil udeležen, zanimal pa je uporabo orožja. Obsojen je bil na 12 let težke ječe.

Popoldne se je zagovarjal Alojzij Cesar, 25letni posestnikov sin iz Sv. Štefana pri Zsumu zaradi uboja. Na žeganju na sv. Ano so se fantje sprli in prišlo je 5. avgusta t. l. do hudoga pretepa, katerega žrtve je bil Jurij Povalej. Kriva so bila dekleta in ljubkovanje. Fantje so drug drugega izživali s klici »auf biks«. Povalejeva družba je strela Cesarja, Cesar pa je sklenil maščevati se. O rezultatu bomo poročali jutri, ker razprava še ni končana. Predsedoval je nadsvetnik Levičnik, votanta sta pa bila dr. Konda in dr. Novak. Cesarja je zastopal dr. Rupnik iz Smarja.

Sport in turistika.

— Nedeljska tombola Sportne zveze obeta biti zelo zanimiva ter je prodaja tabele v polnem teku. Dobitki so prvostinski ter si lahko vsakdo z malo srečko pridobi visokovredno darilo. Srečke razprodajajo sportniki sami, dobe se pa tudi v trafikah in nekaterih trgovinah. Ne zamudite ugodne prilike ter segajte prido po tablicah, ki vam lahko prinesejo lepo korist, obenem pa pomagata vzvišenemu namenu.

— Olimpijski dan 1923 se vrši 16. septembra, to je v nedeljo, kar je pomotoma v sobotni objavi izpuščeno. Po vseh mestih Jugoslavije se vrše obsejne priprave ter obeta biti letošnji Olimpijski dan prvič splošen in enoten. Upajmo, da prinese namenu tudi primerni gmetni uspeh.

— Umetniški del matinee v dramskem gledališču na Olimpijski dan pomenja privlačnost zase. Naši najboljši operni in dramski umetniki nastopijo ter bodo izvajali prvostinski umetniški spored, ki ga v kratkem objavimo. Opozorjamo, da prične predpoda vstopnic pri gledališki blagajni v petek dopoldne ter naj si vsakdo pripravi pravčasno prostor. Matinee začne ob 11. uri dopoldne in konča ob pol 13.

— Nogometna tekma v Celju. V nedeljo 16. t. m. se vrši na igrališču pri »Skalni kleti« prvenstvena nogometna tekma med domačima kluboma »SK Celje« in »Atletiki«. Pred to tekmo je tekma med »SK Šostanj« in »SK Trbovlje«.

— Jugoslovanski zimskosportni savez sklicuje svojo glavno skupščino na nedeljo, dne 14. oktobra t. l. v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

— Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja svojim članom, da se z nedeljo 15. t. m. zatvoril vsled prestalega obiska Orožnova koč na Crni prsti.

— Aleksandrov dom pod Triglavom ostane odprti do 25. septembra, v slučaju ugodnega vremena tudi dalje. — Vodnikova koč na Velem polju ostane do nadaljnjega odprta. Vrše se pogajanja da ostane odprta celo zimo.

Dopisi.

— Črnača. Poročajo nam: Z očitnojo le»smo smo zadovoljni. Sena smo navozili domov še enkrat več kakor lansko leto, žitno polje nam je dalo dober pridelek, krompir je lep, pa fižola tudi dosti. Jabolk sicer ni toliko ko lani, ampak bruski je obilo, pa orehi so se tudi obnesli. — Dne 11. t. m. ob treh popoldne je začelo gorati gospodarsko poslopje št. 44. last vdove Ivane Čizman, po domače pri Kovacjih. Pod poslopjem je bilo več gospodarskih shramb, in sicer: običajna družinska soba (hiša), soba, kovačnica, hlev, v katerem je bilo šest stero glav goveje živine, prostor za stello, pod ter shramba za vozove. Ogenj je uničil seno in slamo, žito in živino so rešili. Škoda je vsakega velika, ker je družina (mati in šestoro otrok) brez strehe, a živina brez krme. Kakor se sodi, so se udele najprej saje, pozneje pa še slamnata streha, dolga čez 30 metrov. Zavarovana je bila za 200.000 kron.

— Iz Trziča. Sobota 15. in nedelja 16. septembra bosta za Trzin slavnostna dneva. Ves Trzin bo praznoval dovršitev novega poslopja meščanske šole, k se bo izročilo svojemu namenu. Novo poslopje je v okrasu, saj je to najlepše in največje poslopje, lahko rečemo palača. Neizmerno truda in žrtve je bilo potrebno, predno je bila dograjena ta lepa stavba. — Običaj je, da se po srečnem vsršetku dela zbero vsi delavci na kratek pomenek, da v nekaj urah prežive v pogovoru še enkrat vsi delo težkega dela. Tako se bodo zbrali v Trzinu prijatelji šole, da z mladinsko in narodno slavnostjo izročijo poslopje svojemu namenu. V soboto zvečer je slavnostna predstava »Desetega brata« v Sokolski dvorani. V nedeljo se pa vrši v farni cerkvi slovesna šolska služba božja, potem blagoslovitev šole in šolske zastave, slavnostni nagovor in pa cvetlični dan. Popoldne je na prostoru okoli meščanske šole velika mladinska slavnost z najlepšim programom, po tej pa ljudska veselica. Poseben orkester, sestavljen v ta namen, sodeluje oba dneva, kakor tudi tamburaški zbor, druge godbe in pevski udruženja. Ves Trzin si prizadeva, kar najslavesneje proslaviti ta pomembna dneva. Vabilo pa vse prijatelje šole, da se udeležijo tega slavnosti in pokažejo s tem, kako treba razumeti zahteve po narodni izobrazbi.

Borzna poročila.

Beograd, 13. septembra. Devize: Dunaj 0.129—0.1295, Berlin 0.00125—0.0015, Budimpešta 0.53—0.56, Bukarešta 43—44, Italija 405—405.50, London 420.25—420.50, New York 92.25—92.50, Pariz 528—532, Praga 275.25—275.50, Sofija 89.50—91, Solun 165—170, Švica 1675—0.

Zagreb, 13. septembra. Devize: Dunaj 0.13—0.131, Budimpešta 0.50—0.53, Italija izplačilo 404.50—406, ček 402.50—404, London izplačilo 421—422.50, ček 420—421.50, New York ček 92—93, Pariz 520—535, Praga izplačilo 276—278, ček 275.50—276.50, Švica 1665—1670, Varšava 0—0.045. Valute: dolarji 91.25—92, češkoslovaške krome 272—274, lire 398—400.

Curih, 13. sept. Berlin 0.000044, New York 560.25, London 25.47, Pariz 32.20, Milan 24.25, Praga 16.75, Budimpešta 0.003, Bukarešta 2.50, Beograd 6.10, Sofija 5.50, Varšava 0.002, Dunaj 0.007875, avstrijske krome 0.0079.

Praga, 13. septembra. Dunaj 4.585, Berlin 0.0275, Rim 147.75, avstr. krome 4.57, Ital. lire 149.25, Budimpešta 17.35, Pariz 195—, London 153.25, New York 33.75, Curih 605, Beograd 37—.

Dunaj, 13. septembra. Devize: Beograd 773—777, Berlin 0.0625—0.0725, Budimpešta 3.75—3.85, Bukarešta 314—316, London 322.00—323.00, Milan 3059—3061, New York 70.935—71.185, Pariz 4072—4088, Praga 2121—2131, Sofija 683—687, Curih 12.635—12.685, Valute: dolarji 70.560—70.960, bolg. levi 661—669, nemške marke 0.055—0.065, angl. funti 320.200—321.800, franc. franki 4025—4055, Ital. lire 3045—3065, juhoslov. dinarji 764—770, rom. lei 303—307, švic. franki 12.520—12.600, češkoslov. krome 2103—2109, madžar. krome 2.35—2.55.

Berlin, 13. sept. Dunaj 1296.75, Milan 4.029.900, Praga 2.793.000, Pariz 5.306.700, London 418.950.000, New York 92.169.000, Curih 16.359.000, Beograd 997.600.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani

Gospodarstvo

Ljubljanska obrtno-nadaljevalna šola za vajence in vajence.

(Nadaljevanje. — Glej 170. št. »Jutr. Nov.«)

Splošna obrtna nadaljevalna šola s pripravljanimi tečajem je imela leta 1920-21 pripravljen oddelek z 38 in I. razred s 30 vajenci. Po stroki: 10 pekov, 19 mesarjev, 4 gostinčarjev, 6 slaščičarjev, 7 vrtnarjev, 18 brivcev in 4 natakarjev, skupaj 68 vajencev. Država je prispevala K 3600.—, občina Ljubljanska K 900.—, obrtna zadruga K 900.—, javni zavodi in privatniki K 3520.— in vpisnina K 760.—, skupaj K 9680.— izdatkov. K 9120.—, preostanek K 560.—.

V letu 1921-22 je bilo v pripravljalnem oddelku 33, v I. razredu 24 in v II. razredu pa 19 vajencev. Vpisalo se je 89, ob koncu šolskega leta pa je obiskovalo šolo 76 vajencev. Razine korporacije so prispevale K 14.800.—. Dve tretjini prispevka od države sta izostali, v znesku K 10.973.— kot dolg vpisnina za vajence je bila leta 1920-21 po K 10.—, v letu 1921-22 pa po K 40.— na vseh šolah. Ali veliko mojstrov kakor tudi vajenci niso vpisnine plačali v predpisani znesku.

Strokovna nadaljevalnica za mehanične tehnične obrti. V letu 1920-21 se je vpisalo 559, koncem leta jo je obiskovalo 224 va-

jencev. Plačevalo se je na 8 oddelkih. Po strokah je bilo 69 strojnih ključavničarjev, 32 elektrotehnikov, 7 livarjev, 2 urarjev, 26 železostugarjev, 50 mehanikov, 2 puskarja, 2 izdevalca kovin, 6 modelnih mizarjev, 9 kovačev, 6 kirurških mehanikov, 3 bandažisti, 2 sedlarji, 1 zobotehnik, 3 sodarji, 3 ortopedisti in 1 kotlar.

V letu 1921-22 je obiskovalo to šolo po strokah: 125 strojnih ključavničarjev, 27 elektrotehnikov, 10 livarjev, 8 urarjev, 33 železostugarjev, 87 mehanikov, 3 puskarji, 1 izdevalca kovin, 3 kovači, 2 ortopedista, 3 kirurški mehaniki, 11 modelnih mizarjev, 1 sedlar, 1 bandažist, 4 zobotehnik in 1 sodar; skupaj 320 vajencev.

Na žensko strokovno nadaljevalnico za umetne in oblačilne obrti se je vpisalo v letu 1920-21 171, koncem leta pa jo je obiskovalo 153 vajenk na štirih oddelkih I. razreda. Po strokah deljeno je bilo 140 krojačic, 11 modistinj, 1 krznarka in 1 izdelovalka steznikov. Država je prispevala za to šolo K 7160.—, občina Ljubljanska K 1723.33 in razni zavodi K 3657.87, skupaj K 12.541.20 dohodkov in K 10.740 izdatkov, prebitka v tem letu K 1801.20.

V letu 1921-22 se je vpisalo 2140, koncem leta je obiskovalo 177 vajenk na 6 oddelkih, in sicer eden pripravljalni 26, dva oddelka I. razreda 73, in trije oddelki II. razreda pa 78 vajenk. Po strokah 144 krojačic, 20 modistinj, 11 šivilj za perilo, 1 izdelovalka steznikov in 1 krznarka. Poučevalo se je po 8 ur na teden, in sicer ob pondelj-

kih in sredi popoldne in ob nedeljah dopoldne.

Na vseh petih šolah se je poučevalo 7 mesecev od 1. oktobra do zadnje nedelje v aprilu, le na trgovski gremialni šoli pa po 9 mesecev na leto.

Leta 1920-21 je obiskovalo pet šol 1048 vajencev in vajenk (vpisalo pa čez 1200 vajencev in vajenk).

Leta 1921-22 je obiskovalo šole 1273, vpisalo se je 1470 vajencev in vajenk. Po obrtnih razdeljenih: kovinske stroke 507 vajencev, lesne 198, živilske 76, od teh 4 vajenke, oblačilne (tekstilne) 73 vajencev in 177 vajenk, oblačilne (usnjarske) 102, stavbne 63, grafične 54 in plesarske stroke 23 vajencev.

Iz teh podatkov je razvidno, da imamo vsako leto večje število obrtniškega naraščanja. Najzlastnejše poglavje pa je, da je bilo na tisoče vajencev oproščanih, brez pouka šol in bodo še brez njega, ako se letos ne začne takoj s šolskim poukom. Samo pri krojaški zadrugi je vstopilo od novega leta 1922 pa do danes 321 vajencev od teh 223 vajenk. Isto imamo pri strojnih tovarnah. Danes se uči 180 vajencev, v tovarniško šolo pa hodi le 14 vajencev. Kvalificiranih delavcev pomočnikov pa imamo v teh tovarnah samo 91. Obrtniškim vajencem bo morala obrtna oblast pospešiti nekoliko več paznje, da ne bodo brez šolskega pouka in tudi da se izuče zares dotične stroke, v katerih vstopijo v učno razmerje.

Sadna razstava v Novem mestu.

Ker je letos veliko lepega sadja na Dolenjskem, ki bi se lahko prav lepo v denar spravilo, priredi podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Novem mestu v prostorih državne kmetijske šole na Grmu razstavo zimskega sadja, ki se bo vršila v dnevi 29. in 30. septembra t. l. ter 1. oktobra t. l.

Razstava ima namen:

1. da pokaže kupujočemu občinstvu kakšno zimsko sadje se dobi na Dolenjskem ter kje in v kaki množini je istega mogoče nakupiti.

2. da pokaže praducentom, kake vrste zimskega sadja jim je gojiti, kako je sadje obirati, spravljati in pa opremljati.

Razstava bo združena s predavanji o sadjarstvu in o vporabi sadja.

Vabimo vse pridelovalce sadja na Dolenjskem, ki imajo lepo zimsko sadje (jabolka) na prodaj, naj pošljejo najpozneje do 27. t. m. na naslov drž. kmetijske šole na Grmu naj manj po 12 plodov od vsake vrste z navadno imena in množino, ki je na razpolago. Najboljše je, da v vsakem kraju en vnet sadjarjec sadje od pridelovalcev nabere in pripelje ali iranko odpošlje. Sadje mora biti v papir in drobno otavo dobro zavito, da se ne obtoče. — Vabimo dalje vse kupce, da si razstavo ogledajo in se prepričajo, kako sadje in kje je na Dolenjskem mogoče kupiti. Vabimo končno tudi vse napredne kmeto-

valce in sadjarje, naj si razstavo ogledajo, da vidijo, katera vrsta sadja gre najbolj v denar in ktere sadne vrste je treba najbolj gojiti.

Za odbor podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva v Novem mestu, dne 11. septembra 1923. — Predsednik: B. Skalický, kmetijski svetnik.

Pridelek vina na Madžarskem. Letošnja vinska letina na Madžarskem je ena najboljših, kar jih zaznamuje madžarsko vinogradništvo. Strokovnjaki računajo, da bo znašal celotni pridelek grozdja na Madžarskem približno 4,5 milijona metrskih stotov. Trajna suša v zadnjem času je zelo blagodejno vplivala na kvaliteto pridelka, tako da bo letošnje vino izvrstne kakovosti. Dočim vlada med madžarskimi producenti vina velik optimizem, so strokovnjaki radi usode madžarskega vinogradništva v velikih skrbih. Alkoholna zabrana v Ameriki in pobijanje alkoholizma po svetu je zmanjšalo število konzumentov alkohola skoro za 120 milijonov. Madžarska vina zelo težko konkurirajo s španskimi, grškimi in italijanskimi. Zato za madžarske vinogradništvo po mnenju teh strokovnjakov ni druge rešitve, kakor da prestanejo s prešajanjem grozdja v vino ter prično konzervirati grozdje ter predelovati iz njega druge hranilne snovi. Iz madžarskega grozdja naj bi se vsako leto produciralo le malo medicinskih vin, vse drugo pa naj bi se porabilo za predelavo v hranilne snovi, ker je na ta način se bo rešilo madžarsko vinogradništvo grozeče katastrofe.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

Solnčni žarek se je prikradel na mizo, se plesal na porcelanu in na kozarcih. Veselo je piljal lahen vetrič, sence listja so se tresle na tleh. Od daleč se je tu in tam slišalo frfotanje ptičev in njih petje na drevju in na trati.

— Samo midva! ... Kaki je to prijetno! je dejala Renée in razgrnila svojo prtič. Oj, miza je prevelika, predaleč sem.

In vzela je vse svoje stvari in se vsedla poleg očeta.

— Ker imam svojega papana danes popolnoma za sebe, hočem se navžiti tega veselja. — In pri-maknila je svoj stol k njegovemu.

— Glej spomnim se onih časov, ko si imela lele osem let.

Renée se je začela smejati.

— Včeraj sem bil kregan, je nadaljeval g. Mauperin čez nekaj časa in odložil nož in vilice na krožnik.

— Res? je dejala Renée prav nedolžno in pogledala na strop, nato pa je obrnila svoje oči na očeta kakor mačka: — Ali res, ubogi papa! In zakaj? Kaj pa si napravil?

— Ti si upaš vprašati? Saj bolje veš kot jaz, porednica!

— Če se boš začel kregati, papa, takoj vstanem ... in te poljubim! — Pri teh besedah se je že napol dvignila.

— Prosim, vsedite se, Renée, je dejal g. Mauperin z glasom, ki se skušal biti resen. — Moje drago dete, priznati morate, da ste včeraj ...

— Čuj papa, ti me danes vikaš, ko je tako lepo vreme?

— Toda slednjič, je dejal g. Mauperin in skušal ohraniti svoje dostojanstvo pred svojeglavnim obrazom hčerke, ki je gledala tako ljubko, — ali mi hočeš razložiti ... kajti jasno je, da si to nalašč storila.

Renée je hudobno pomežikala z očmi, dvakrat ali trikrat, v znak pritrjevanja.

— Misliš, da hočeš govoriti resno, Renée ...

— Toda zagotavljam ti, da sem jako resna ... saj sem ti povedala, da sem se nalašč tako obnašala.

— In zakaj? Ali mi hočeš reči?

— Zakaj? Hočem ti povedati, pa samo pod pogojem, da ne postaneš radi tega preveč ponosen. Zato, ker ... ker ...

— Ker?

— Ker te ljubim mnogo bolj, kot onega gospoda včeraj, da ... mnogo bolj, zares!

— Toda potem ni bilo treba, da bi ga povabili ... Če ti ta mladi mož ni ugajal ... Mi te nismo silili ... Ti si dopustila, da je stvar prišla tako daleč. Tvoja mati in jaz sva nasprotno mislili, da ...

— Oprosti, papa. Če bi bila odklonila gospoda Reverchona kar pri prvem sestanku, bi mi bili rekli, da sem lahkomišljena, blazna, brez glave ...

Mama namreč ... In kaj mi morete pa očitati sedaj, ko sem storila tako Videla sem gospoda Reverchona, prvič, drugič, imela sem časa, ga čislati, prepričala sem se o antipatiji, ki je morda zelo bedasta, toda ki ...

— Zakaj nam pa nisi tega povedala? Našli bi bili lahko tisoče načinov, da pretrgamo ...

— Nehvaležen si, papa. Rešila sem vas te neprilike. Mladi mož se bo potegnil nazaj in vi ne boste imeli nobenih sitnosti ... Vse prihaja od mene ... In glej, kako ste mi hvaležni! Drugič ...

— Čuj me, drago dete. Če ti govorim tako, gre za tvojo ženitev, da dolgo sem premišljeval o tem, da se bom moral ločiti od tebe ... Vidiš, očetje so egoisti, hoteli bi, da ostanejo otroci vedno doma ... Težko si morejo predstavljati lastno srečo brez vašega smehljanja, hišo brez otroške oblečke. Toda človek mora biti pameten ... Star sem postal, moja draga mala Renée — in g. Mauperin je vzel v svoje roke obe roki svoje hčerke — Tvoj oče ima osemindeset let, otrok moj ... Imam samo še čas, da te vidim srečno ... Če bi vedela, da vedno le mislim na tvojo bodočnost, da se skrbim zato ... Tvoja mati te tudi ljubi, to vem, toda med njenim značajem in tvojim ... In če mene ne bi več bilo ... Moj Bog, v moji starosti je treba na vse misliti ... Glej, misel, da te moram zapustiti brez soproga, brez otrok ... brez ljubezni, ki bi mogla nadomestiti v tvojem srcu ljubezen do tvojega starega oca, ki ga ne bo več ...

G. Mauperin ni mogel končati, hčerka ga je bila objela vsa tresoč se v obupnem joku.

— Proč s temi mislimi, je dejala vzdihujoče, čemu bi govorili o tem? ... Ne, nikakor ne! — In zamahnila je z roko, kot bi hotela odgnati senco te misli.

G. Mauperin jo je posadil na svoja kolena. Objel jo je, jo poljubil na čelo in dejal: »Ne jokaj!«

Ona je še ponavljala: »Ne — nikoli!« kot bi se še borila s temnimi sanjami. Nato si je pa obrisala solze s hrbtom svoje roke in dejala očetu:

— Pusti me, da grem malo jokati čisto sama, in zbežala je.

— Ta Dardouillet je zares prismojen, je dejal Denoiser pri vstopu. Pomislite, nikoli se ga ne morem odkrižati ... O, sami ste?

— Da, moja žena je v Parizu ... Renée je pa ravnokar šla gor.

— Toda, kako pa izgledate, gospod Mauperin!

— Jaz? ... Ne, Renée in jaz sva imela ravnokar mal nastop radi te ženitve, tega Reverchona ... Bil sem tako bedast in ji dejal, da bi kmalu rad videl svoje vnuke ... In da očetje moje starosti niso nesmrtni ... Ona pa ... saj veste ... ubogo dete je tako občutljivo. Sedaj je v svoji sobi in plaka. Čez nekaj časa se bo že potolažila ... Med tem časom grem pa pogledat k delavcem.

Denoiser je osta lsam, prižgal si je smodko, vzel knjigo in začel čitati na eni vrtnih klopi. Dobri dve uri je bil tam, kar je opazil, da prihaja Renée. Imela je klobuk na glavi in na njenem obrazu je žarelo neko veselje, živahna in nežna vedrost.

— Bili ste proč? Odkod prihajate?

— Odkod prihajam? je dejala Renée in si odvozljala trak klobuka. Dobro, povedati vam hočem, ker ste moj prijatelj. — Odložila je klobuk in spet dvignila glavo z ono ljubko kretnjo, s katero stresajo ženske svojo glavo.

(Dalje sledi.)

Eau de Cologne Louis XIV.

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

izdelovatelj

dežnikov

Zaloga

sprehajalnih

palic.

Uran-Parfumerija

Ljubljana, Mestni trg 11.

Popravi la točno in solidno

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St. 1. I. Albrecht: Ranjena gruda, povest, broš.	Din 12 vez.	Din 17
2. R. Murnik: Na Bledu, povest	16	22
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama	12	17
4. C. Golar: Poletno klasje, izbr. pesmi	20	26
5. F. Milčinski: Fridolin Zolna, humor.	8	13

Cene se razumejo brez poštnine.

ZVEZNA KNJIGARNA - Ljubljana, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

And. Jakil, tovarena koža in čevljev d. d. prodajalna Ljubljana, Poljanska c. 13.

Znižane cene!! Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

Protiv znojnih nogu upotrebite

HÖFER PUDER br. III.

Dobiva se u svim apotekama i drogerijama.

RAVE d. d., ZAGREB.

Tvornica pečatnih znamk, štampilj in pečatov

Anton Černe, graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1.

Ključji, šablone, plombe, ključice, vzročne tiskalnice, stanice, modeli za predstiskanje perila, numeratorji, gozdna ključna itd.

Paviljon „E“ št. 66.

Pozor!

Pozor!

VOZNI RED

vseh železniških, poštinskih in avtomobilnih prog v Sloveniji

s priključitvijo na inozemske proge, z kurzno karto Slovenije v merilu 1:475.000.

Je ravnokar izšel!

Vsebinska:

- I. Splošni del: Cene za poštne vožnje. Železniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa za izvoške. Kolkovine. Konzulati. Poštne pristojbine. Pristojbine za železniške nosače. Važne telefonske številke.
- II. Železniški vozni redi: Direktni, spalni in jedilni vozovi. Odhod in prihod vseh potniških vlakov. Pregled vseh železniških prog.
- III. Početni vozni redi: Poštni, avtomobilni.
- IV. Seznam postaj.
- V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu 1:475.000 z vsemi železniškimi programi in postajami, vse poštne in avtomobilne proge, vse poštne urade z označbo, če ima pošta brzojav oziroma telefon.

Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah za ceno 15.— Din.

Direktna naročila sprejema

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1.

Francoske in nemške

prevode vseh vrst in razne jezikovne izjave in preskrbi sodniško overitvenje prof. dr. Pavel V. Breznik, sodno zapreženi tolmači, uradno dopolnena realni, popoldne Dalmatino-va ulica 2./II. nadstr. levo.

Poslovanje

Izurnjenega v trgovskih poslih s primerno kavcijo za Ljubljano in prodajalno za deželo sprejme Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo. Plača po dogovoru, nastop takoj ali 25. oktobra. Pisemne ponudbe s pripravi se vložiti do 20. septembra t. l., osebna zgledno vsak dan med 4. in 6. uro v pisarni Gospodarskega c. št. 2, Ljubljana. Načelnstvo.

Stanovanje

najmanj dve sobi išče srednješolski profesor poročen, brez otrok. Naslov v upravi lista.

Zastopstvo

katerokoli stroke za Stajersko, prevzame večja tiskila v Celju. Pisarna in lepo, suho, obsežno skladišče pri konovoru. Ponudbo na upravo lista.

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista.

Izvršuje se

prevažanje in korespondenca v srpskem nemškem francoskem in italijanskem jeziku. Naslov pri upravi Jutr. Novosti.

Špeciialna mehanična delavnica

za popravilo pisalnih in računalnih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Išče se posojilo

Din 2.000.— proti dobrim obrestim. Odgovor na upravo Jutr. Novosti.

Velika izbira

otroških vozičkov, dvokoles in motorjev. Orionet, Motoretto, Omega, D. K. W., kakor tudi šivalnih strojev po nizki ceni. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokoles, otroški vozički, živalni in razni stroji. — Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Hišnim posestnikom

plačam 5.000 K mesečno za stanovanje v stari hiši 6 sob s pritoki v Ljubljani. Dr. Arnejo, Ljubljana, Gradišče 4.

62 kom. delnic

križevniške industrije d. d. prodam. Naslov pove uprava lista.

Raznovrstno pohištvo

stalno v zalogi. Zaloga „A-Z“ panjev. Zahtevajte cenik. Erman & Arhar, mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano 4.

Stanovanje

najmanj 2 sobi išče zakonski par brez otrok. Nagrada: eno leto francoske ure zastoj. Plačava tudi visoko najemnino. Najin naslov v upravi lista.

Priporočila se

konfektija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunscole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

V lesni stroki

dobro izurnjen mlad mož išče službo delovodje, oziroma prevzemalca. Ima široko poznanje v inženstvu, govori slovensko, nemško in italijansko. Izvršuje tudi sam vse špedicije. Ponudbe pod „Lesni strokovnjak“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dobrosrčnim in premo-

žnim slojem. Invalidna družina brez vseh dohodkov, katere oče je invalid z 100% dela nezmožnostjo, mati pa tudi slepa, brez strehe in brez premoženja, skratka brez vsega, prosi dobrosrčne premožne sloje, da bi ji pomagali, bodisi v denarju, živem ali obliki, ker so otroci vsi nagi in lačni. Naslov se izve v glavnem tajništvu NRS v Ljubljani.

Družabnika za Maribor

s primeranim kapitalom iščem za koncesionarno trgovsko podjetje s sigurno bodočnostjo. — Ponudbe pod „Družabnik“ na Mar-Stan — Maribor, Rotovski trg 1.

Pisalni stroj

skoro nov, dobro ohranjen, znamke Blickensderfer z vidno pisavo napredaj. Istotako motorček 1/4 HP 220 V za isto-merni tok in 100 m bakrene 8 G-žice 1-5 mm z gumeno izolacijo. Naslov pove uprava lista.

Rabljeni pisalni stroji

najboljših znamk, dobro popravljani, napredaj. Ant. Rud, Legat. Maribor, Slovenska ulica 7 — telefon 100. —

Sprejme se

pekovski vajenec in vajenka za mešano trgovino, starost ne pod 14 let. Sprejmeta se samo iz dežele. Poizvede se pri Ivan Vrtičnik, Ljubljana, Tržaška cesta št. 19.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna tvrdica za izdelovanje klubgarin. — Najbolj cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Stanovanje